

Fielebout, of de dokter tegens dank : kluchtig blyspel

<https://hdl.handle.net/1874/36417>

FIELEBOUT, 2
ÓF
DE DÓKTER TEGENS DANK,
KLUCHTIG BLYSPÉL.

NIL VOLENTIBUS ARDUUM.

Te AMSTERDAM,

By ALBERT MAGNUS, op de Nieuwen Dyk,
in den Atlas, by Dirk van Haffelst's Steeg. 1680.

Actis Privilegiis.

Aan den E. E. HEERE

WILLEM HOOFD,

Sékrétaris der Stad

AMSTERDAM,

én

De E. E. MEJUFFROUW

MARIA DE WIT,

Tégenwoordig Bruidegom, én Bruid.

MYN HEER,

MEJUFFROUW,

*Wy kunnen plichts, noch geneegenheidsbakwen nalaaten mé-
de ons deel te hebben in de vreugd van Uwer E. Ed. bloed-
* 2*

vrin-

O P D R A G T.

wrinden, én geneegene bekènden over Uwer E. Ed. zo gelukkiglyk getroffen Huwlyk, - waar uit zulke Mannen verwacht worden, als daar Uwe E. Ed. uit gesprooren zyn. En overlèggende, hoe wy ons deel in die vreugd b'ft uitèn, en aan de Waereld zouden bekènd maaken, dacht ons, dat een Bruiloftsdicht al te gemeen voor zulk een ongemeen Paar zoude zyn, behalven dat zèlfs de allerfraayste gedichten, ééns gelezen, en herlezen zynde, hunne wèrking gedaan hebben, én der vergeetenheid opgeofferd worden; waarom wy, op iets ongewooners, én duurzaamers oogende, ons verstiten in dèze toestand aan Uwe E. Ed. gezamenlyk op te draagen dit kluchtig Blysp. l, de Dòkter tégens Dank, om dat het buiten twyfel in veeler handen zal geraaken, én na alle schyn wél eenige stand op ons Tooneel houden, op dat ieder éèn, die Uwer E. Ed. naam ziet, mede deel aan onze blydschap hebbe, én met éénen onze geneegtheit én eerbiedenis te Uwaarts mooge kènnen.

Veelen zal misschien vreemd schynen, dat dèze opdracht aan Uwe E. Ed. zo laat, én voor een wèrkje komt, dat al lang op ons Schouwtooneel vertoond is, aangezien de gewoonte wil, dat men de spèlen doe drukken, én de Opdragt daar van maake, eer die gespeeld wèrden. Maar alle gewoontens zyn niet goed; Het gebeurt dikmaals, dat iemand, verwoerd door eigene liefde (dat wy mede niet vry van zyn) zyn wèrk door eene doornluchtige naam denkt te vereeren, de wélke in tegendèl die naam door de slèchte uitval zyns wèrks onteert. Men gaat veel zékerer mét een Spèl, dat zyn lot uitgestaan heeft; én hier in volgen wy de dèstige Fransche Tooneel

dichters

O P D R A G T.

dichters, die tot een grond van hunne opdrachten aan de grootste Prinszen, en Prinsessen stellen het geluk, dat hunne werken gehad hebben van aan de beste wél te gevallen; en dewyl wy ons van het lot d'zes Blyspéls gansch niet te beklaagen hebben, durven wy hoopen, dat onze vryigheid van het zélve aan Uwe E. Ed. op te offeren indien niet beaangenaamd, ten minsten ver-
 schoond zal worden. Het voornaamste, dat hier op te zeggen mogt vallen, is, dat de stóf ontleend, en daar by laag zynde, de eer van Uwer E. Ed. aaneeming niet verdient; Maar die de moeite neemt van beide de Fransche stukjens, daar dit uitgehaald is, eens na te zien, zal lichtelyk aan de kunst van verandering, zo in schikking, als plaats en tyd, de kleine eer niet weigeren, die in het gemeen mét eigene vindingen behaald wordt; en wanneer eene stóf maar wél behandeld is, de laagheid zal die niet geheel onsmakelyk maaken. Seneca, en Teréntius hebben beide eene zeer groote, doch ieder hunne byzondere lóf ingelégd.

Wy hoopen dan, dat ons inzicht van Uwer E. Ed. onze gediensstige eerbiedenis te doen blyken dat gebrek vervullen zal, en dat, indien wy alhier Uwer E. Ed. byzondere deugden, noch de hooge luister van Uwer E. Ed. beider geslagten niet opbaalen, de vrees, die wy hebben, van mét al ons magteloos poogen niet te kunnen bereiken de dèftigheid, en waerde, waar méde men het zélve behoort te verhandelen, ons niet alleen verontschuldigen zal, maar dat Uwe E. Ed. gunstiglyk zullen opneemen, dat wy Uwe E. Ed. in het aanstaande Huuwelyk alle bedenkelyk genoeg, dat is, lange gezondheid, en ge-

O P D R A G T.

*duurige aanwas van beider onderlinge genseegenbeeden
wenschen, én dat ons de eer gebeure van geacht te wor-
den,*

MYN HEER,

MEJUFFROUW,

Voor Uwer E. Ed. Ootmoedige Dienaars,

Onder de naam

NIL VOLENTIBUS ARDUUM.

C O P Y E

Van de

P R I V I L E G I E.

DE Staten van Holland en Westvriesland doen te weten. Alsoo Ons vertoont is by eenige Liefhebbers van de Nederduytsche Tael en Poëzy, hoe dat sy al voor eenige Jaren, na het voorbeeld van de Italiaensche en Fransche Academien, te Amsterdam opgerecht hadden een Konstgenootschap onder de Prent en Sinspreuke van NIL VOLANTIBUS ARDUUM, waer in dagelijksz arbeeyt was en noch wiert, tot voortsettinge van onse Taal en Dichtkunst, gelijk oock al eenige werkjens nu en dan daer van in 't licht gekomen, en door den druk gemeen gemaakt waren; en dewijl van tyt tot tyt uygegeven soude worden grootere wercken, die by dat Konstgenootschap, sommige reers gemaakt, sommige noch onderhanden waren, waer toehet selve boven haer tyt en arbeeyd, noch groote kosten tot den druk, en wat daar meer toebehoort, soude moeten doen, en vermits oock niet sonder groote reden gevreeft wiert, dat al het gene van eenigh belangh zijnde, by het selve Konstgenootschap, uygegeven soude worden, aanstonts door andere soude mogen werden naagedrukt, en sonder eenige opmerkingh, veel min naauwkeurigheydt der Spelling oft nettigheydt der Tale, aan al de wereltdt gemeen gemaakt, waer door het goede Insight tot opbouwingh der Nederduytsche Tale, ende voortsettinge van de welsprekenheydt in de selve verhindert, en de lust om daar in voort te gaan aan het voorseyde Konstgenootschap soude benomen worden; soo hadde sich het selve Konstgenootschap genootsaakt gevonden, om sich te keeren tot Ons, ootmoedelyk versoekende, dat hier Ons gelieven mogte haar te begunstigen allede wercken, die uyt het selve Konstgenootschap in 't licht gebraght souden worden, mer Ons Oôtrooy voor 20 jaren langh, en onder soodanige straffe tegen de geene, die de selve souden nadrukken, verkoopen, of elders naagedrukt, in dese Onse Provincie voeren om te verkoopen, als het Ons soude gelieven en goet te vinden. SOO IS 't, dat Wy, de Sake en 't Verzoek voorz. overgemerkt hebbende ende gegengen wesende ter bede van de Supplianten, uyt Onse rechte wetenschap, Souveraine macht ende autoriteit de selve Supplianten geconsenteert, geaccordeert, en geôtrooyeert hebben, consenteeren, accordeeren, ende Oôtrooyeeren mits desen, dat sy gedurende den tyt van vyftien eerstkomende Jaren, de werken by het voorz. genoemde Konstgenootschap onder den tytul van NIL VOLANTIBUS ARDUUM gemaakt werdende oft alrede zijnde, binnen den voornoemden Onsen Lande alleen sullen mogen drukken, uygegeven ende verkoopen, verbiidende daerom allen ende eenen iegelyken, de selve werken na te drukken, ofte elders naagedrukt binnen Onsen Lande te brengen, uyt te geven ofte te verkoopen, op verbeurte van alle de naagedrukte, ingebraghte ofte verkofte Exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens daerenboven te verbeuren, te appliceren een derde part voor den Officier die de calange doen sal, een derde part voor den Atmen der plaetsen daar het casus voorvallen sal, ende het resterende derde part voor de Supplianten. Alles in dien verstande, dat Wy de Supplianten, met desen Onsen Oôtrooye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van hare schade door het nadrukken van de voorz. Werken, daar door in geenigen deele verstaan,

daan, den Inhoude van dien te authoriteren ofte te advouëren, ende veel min hetselve onder Onse protectie ende beicherminge eenig meerder credit, aensien ofte reputatie te geven; Nemaat den Supplianten in cas daer in iets onbehoorlyks soude mogen influeren, alle het selve tot haren laste sullen gehouden wesen te verantwoorden, tot dien eynde wel expresselyk begeerende, dat by aldien sy desen Onsen Octroye voor de selve Wercken sullen willen stellen, daar van geene geabbrevieerde. ofte gecontraheerde mentie sullen mogen maken; Nemaar gehouden sullen wesen, het selve octroy in 't geheel, en sonder eenige Omiffie daer voor te drukken, op penen van het effect van dien te verliezen. Ende ten eynde de Supplianten desen Onsen consente en Octroye mogen genieten naar behooren, lasten wy alle ende eenen iegelyken, dat sy de Supplianten van den inhoud van desen doen lasten ende gedooogen, rustelyk, vriedelyk ende volkomentlyk genieten ende gebruyken, cellerende alle beleg ende wederleggen ter contrarie. Gedaen in den Hage onder Onsen grooten Zegele hier aen doen hangen, den XV Maent in 't Jaar onses Heeren en Zalighmakers duyfent ses hondert seven en seventig.

A. Br. d' ASPEREN.

1677.

Ter Ordonnantie van de Staten

HERBERT VAN BEAUMONT,

1677.

Het KONSTGENOOTSCHAP heeft het Récht van de bovenstaande PRIVILEGIE, aangaande de DOKTER tégens DANK, vergaard aan ALBERT MAGNUS, Boekverkooper tot Amsterdam.

In Amsterdam, den 18 van Blocimaand, 1680.

VERTOONERS.

FIELEBOUT, een TUINIER.
 WOBETJE, Vrouw van FIELEBOUT.
 RYKERT, een Oud MAN.
 LUSYNTJE, Dóchter van RYKERT.
 VOLKERT, Vryer van LUSYNTJE.
 Dr. SMULLER.
 Dr. NYPEWYN.
 Dr. TEEMER.
 Dr. RABELLAAR.
 HUIBERT, Knécht van R. YKERT.

MELIS Boer van RYKERT.
 PIETERNEL Meid van L. SYNTJE.
 PLEUNTJE } Boere-Meiden van RYKERT.
 TRYNTJE }
 PIET }
 KRELIS } Boeren in de buurt van RYKERT.
 KLAAS }
 HEIN }
 SYMEN. }

Het Blyspél speelt in de Diemermeer, omtrént, én in de Hóffitée van Rykert, én in de zélfde tyd, daar het verroond wordt.

FIELEBOUT,

óf

De DÓKTER tégens DANK,
Kluchtig Blijspél.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

F I E L E B O U T , W O B B E T J E.

FIELEBOUT.

Oudsmoel, óf anders meug je vreezen;
Wie pikken óf hier voogd zél weezen?
Voort, geef me gèld, én daer méê wél.

WOBLETJE.

Ik wéd, dat ik 't wél laeten zél:
Jy zélt nou nae mijn' pijpen danffen,
En wérken gaen.

FIELEBOUT.

Gansch duizend Franschen!

Wat is 't een lastig tydverdrijf,
Gekwèld te weezen mét een wijf!
Een wijf is, óf ik laet me villen,
Veul slimmer, als drie kókkedrillen,
Ja slimmer, als een droes vijf, zés,
Zo zeidt ons Aristotelés.

WOBLETJE.

Kijk deuze wijshoofd, mit zijn Bouwen
Van Aris Stoffels.

FIELEBOUT,

FIELEBOUT.

Wijshoofd! trouwen,

Waer heeft men ooit een Hóvenier
 Gevonden, die mit zulk een' zwier
 Van alle ding kan disputeeren,
 Als ik? Wat droes het lijkt wél scheeren;
 Ik, die by 't leeven van men Vaâr
 De Rudumenta op een haar
 Van buiten kon; Ik, die vijf jaaren
 By een gelétterd, én érvaaren
 Dóktoor gewoond héb, zoud ik nou
 Mijn laeten kwéllen van een' Vrouw,
 Die staåg niet praat, als van te wérken,
 En nimmermeer van 't hart te sterken.

WOBLETJE.

De koekkoek schén de gék.

FIELEBOUT.

De Droes

Schén 't varken. Maak me 't hoofd niet kroes.

WOBLETJE.

Dat uur vervloek ik van mijn leeven,
 Toen ik jou 't jawoord héb gegeven.

FIELEBOUT.

En ik vervloek mit meerder récht
 Notaris Slikop, en zijn knécht,
 Die my dit huw'lijk deden teek'nen,
 Dat ik voor mijn verdérf mag reek'nen.

WOBLETJE.

Kijk dit juweeltje van ien Man!
 Schavuit, waar jy wél waerdig an
 Een' Vrouw, als mijn perfoon, te trouwen?
 Jy meugt me wél in waerden houwen.

FIELEBOUT.

't Is waer, het eerste nachtje, dat
 Ik by jou kwam te slaepen, had
 Ik réden, om verblijd te weezen.

Het heught me nóch, fchoon lief gepreezen;
 Maar, ó gansch kranken! dwing me niet
 Daer van te fpreeken, wijf: want, ziet,
 Ik zou

W O B B E T J E.

Wél waer wou hy van fpreeken?

Wat wod je zéggen?

F I E L E B O U T.

Bof! maar fteeken

Wy daer een spéltje by. Ik weet

Wél, wat ik weet.

W O B B E T J E.

Dat's niet ien beet.

F I E L E B O U T.

Ik weet wél, zonder my te roemen,

Dat jy jou meugt gelukkig noemen,

Dat ik jou nam.

W O B B E T J E.

Wat noem je dan

Geluk? te trouwen mit ien Man,

Die ftaåg komt mit ien volle baf t' huis,

En zéndt ons veur de wind nae 't Gafhuis!

Ien fun, die deur zijn' kleëren druipt,

En al mijn mooye goed verzuipt.

F I E L E B O U T.

Dat lieg je: want de hélfte vervreet, en

Verfmook ik ruimpjes, wél te weeten.

W O B B E T J E.

Die my mijn béd, daer ik oplég

Te flaepen, onder 't lichchaam wég

Durft neemen, én verkoopt.

F I E L B B O U T.

Te vroeger

Kun je opftaen.

W O B B E T J E.

In het kort, ien kroeger

F I E L E B O U T ,

Die niet ien stukje huifraed in
 Ons huis laet ; maar mijn koper, tin,
 Sérvétten , tafellakens , sloopen ,
 Ja stoel , én banken gaet verkoopen.

F I E L E B O U T .

Dat's, om dat jy , mét meer gemak
 Verhuizen kunt.

W O B B E T J E .

Die in toebak ,
 Wijn , brandewijn , én bier , én kóffy
 Zijn géld verkwist ; én speult , als óf hy
 Een kar mit roozenobels had
 Gebonden aan zijn kaale gat.

F I E L E B O U T .

Melankoly is kwaed , én 't speelen
 Doet ons de tijd te min verveelen.

W O B B E T J E .

Wat zél ik ondertusschen mét
 Mijn' kinders doen , zég , dronken slét ?

F I E L E B O U T .

Al wat je wilt . Gaet saamen slaepen .

W O B B E T J E .

Ik zit daer mit vier kleine schaepen ,
 Vier arme wurmen op den hals...

F I E L E B O U T .

Wél zét ze néêr .

W O B B E T J E .

Die schreyend , als
 Verhongerd , mijn om eeten kwéllen ;
 Hoe zél ik die te vréden stéllen ?

F I E L E B O U T .

Geeft heur de gard : want ik verstaet ,
 Dat wijf , nóch kinders nimmer nae
 Meer drank , óf eeten zullen taalen ,
 Als ik verzaad bèn .

Of de DOKTER tégens DANK.

5

W O B B E T J E.

Zie dien kaalen

Verzoopen Deugniet. Mien je, dat
Ik lijen zél, dat jy jou gat
Staág vol zuipt, daer ik om te leeven
Gien brood in huis heb.

F I E L E B O U T.

Liefste, geeven

Wy tóch mekaar gien réden tót
Misnoegen.

W O B B E T J E.

Liefste? kijk dien zót.

F I E L E B O U T.

Het lijkt schier, 't is jou al vergeeten;
Want anders pleeg je 't wél te weeten,
Dat ik vry kort van kóp ben: maar
Wéér lang van armen, én vry zwaar
Van vuisten.

W O B B E T J E.

'k Lach iens mit jou dreigen.

F I E L E B O U T.

Mijn allerliefste schat, mijn eigen,
De huid die jeukt jou wéér.

W O B B E T J E.

Jy zél

Mijn niet verschrikken mit gewéld
Te maaken, nóch mit al jou kijven.

F I E L E B O U T.

Ik zél je de ooren komen vrijven,
Mijn liefste schaepje.

W O B B E T J E.

Dronken beest.

F I E L E B O U T.

Ik zél jou smyten: maak men geest
Niet moeylijk.

FIELEBOUT,

WOBLETJE.

Wijnbalg.

FIELEBOUT.

'k Zél jou klouwen.

WOBLETJE.

Eerlooze schélm.

FIELEBOUT.

Ik zél je touwen.

WOBLETJE.

Jy touwen! jy Jan Trijntjes, Guit,
Bedrieger, Lichtmis, Schélm, Schavuit,
Opsnapper, Deurslag, bloode Schyter.
Jy, Galgebrók? jy, Wijvesmyter?

FIELEBOUT, *baar mét een' stók staande*

Ho, ho, ik zie wél, waer 't je lét;
Je moet wat hébben. Dat's an bét.

WOBLETJE.

Houw op. óch hélp. ô mijn!

FIELEBOUT.

Geen wiffer

Remédie in de waereld is'er
Om jou te vréen te stéllen, wijf,
Als zo een stókslag vier, óf vijf.

WOBLETJE.

O mijn, mijn arm, mijn hoofd, mijn' beenen,
Mijn' rug, mijn' heup, mijn' knien, mijn' scheen

T W É D E T O O N E E L.

VÓLKERT, WOBLETJE, FIELEBOUT.

VÓLKERT.

Houw Fielebout, soey, schaam u wat:
Huw' Vrouw te smijten, wat lijkt dat?

WOBLETJE.

Sinjeur, dit beurt miest alle dagen,

In plaats van eeten , krijg ik slagen ;
 En was het daer nóch méé genoeg ,
 Dat hy zijn keelgat in de kroeg
 Lardeeren gact , én mijn komt smijten ,
 Ik zou het hém niet iens verwijten ;
 Maar , óch Sinjeur , ik word schier dol ,
 Om dat . . .

FIELEBOUT.

Jy liegt , ik bèn niet vol ,
 'k Héb maar drie borlesoesjes binnen.

WOBLETJE.

Kijk , zo verzuipt hy al zen zinnen :
 Maar 't allerslimst van allen wél ,
 En dat hy noch beklagen zél ,
 Dat is , dat hy zijn wérk laet steeken.

FIELEBOUT.

Durf jy me nóch van wérken spreken ?
 Je weet wél , dat ik nimmer plag
 Te wérken op een' heil'ge dag.

WOBLETJE.

Jy reutelt staâg van heil'ge dagen ,
 En geeft me vast de huid vol slagen.

VÓLKERT.

Is't heil'ge dag ?

FIELEBOUT.

Wél ja 't , mijn Heer :
 't Is katertémper , én die Meer
 Die zou me nóch mit al 'er kijven
 Wél zoeken aan het wérk te drijven :
 Maar 't zél 'er missen , ja 't gantsch bloed !
 Of zy zo ruim is van gemoed ,
 'k Wil 't mijne daerom niet bezwaeren.

WOBLETJE.

Wy weeten 't wél , jy vierdaagt gaeren :
 Maar vind j' er jou niet in bezwaerd ,
 Dat je op ien feestdag kijft , én baert ,

Jou vol zuipt, én mijn slaet?

FIELEBOUT.

Och laf!

Wél, neen ik: dat 'stót rekréasy
Van mijn impertinente geeft.

WOBLETJE.

Zo speelt hy alle daag de beest.

FIELEBOUT.

Hou smoel, óf 'k zél't je nóch iens leeren.

WOBLETJE.

Begin maar, 'k zél me wél verweeren.

VÓLKERT.

Hoor Fielebout, dit gaat niet aan;
Te kijven, én zijn Vrouw te slaan
Zijn dingen, die geen Man betaamen:
Ghy hoort u in uw bloed te schaamen.
Ik heb u eerst dit huis gehoord,
En zult ge alreeds dus in de buurt
De pijpen stéllen, én uw wérken
Verzuimen, daar ik kan bemérken,
Dat ghy al taam'lijk krijgt te doen;
't Lijkt nérgens na, 't is geen fatsoen.
En zo ghy dustracht voort te vaaren,
Zal ik mijn goetdoen aan u spaaren.

FIELEBOUT.

Ja, Heers chop, maar...

VÓLKERT.

'k Weet van geen maar:

Want gy hébt schuld, het blijkt te klaar;
Dies zég ik, én ik zég 't mét meenen;
Ghy zult u mét uw' vrouw vereenen,
En leeven, als een eerlijk man,
Of andersins...

FIELEBOUT.

Maar, Heers chop, kan
Men altijd, als ien hondsklink leeven?

Zy heeft eerst tégens my gekeeyen.

W O B B E T J E.

Hy dreigde my het eerst te slaen,
En, kijk, dat wil ik niet verstaen.

V Ó L K E R T.

Hy zal hém bét'ren.

W O B B E T J E.

Ja hy trouwen!

Hy zél ook, kon hy 't fléchts onthouwen.

V Ó L K E R T.

Wél Fielebout, wat zég je'er van!

F I E L E B O U T.

'k Beloof haar, als een eerlijk man,
Nooit mit mijn' vuisten meer te mérken:
Maar dan moest ik van daag niet wérken.

V Ó L K E R T.

De heele week niet, zo je wilt.

F I E L E B O U T.

Nóch nimmermeer wéér zijn bedild.

V Ó L K E R T.

Neen, neen, ook hoef je niet te bórgen;

Ik zél jou vrouw, én huis verzórgen

Van kóst én drank, én alles, wat

U noodig zijn zal uit de Stad:

Maar dan moest jy vooral niet kijven;

'k Moet hier in 't heim'lijk wat verblijven,

'k Wierd anders door uw réddemént

Van de een' óf de ander licht bekénd.

Dies moet ghy my vooral niet mélden;

Ik zal 't u rijkelijk vergélden.

F I E L E B O U T.

Ik bén te vréén. Zie daer, mijn Heer,

'k Wil dit, én dat zijn, zo ik wéér

Mijn Wijf slae. Bén je nou te vréden?

W O B B E T J E.

't Is't ierst niet, dat je dat met ceden

F I E L B O U T ,

Beloofd hébt; 't is maar veinzery.

F I E L B O U T .

Ik mien 't; zoen óf, jou malle pry.

V Ó L K E R T .

Nou Wobbetje, laat jou gezéppen.

W O B B E T J E .

Zoen óf dan , wyl men 't by moet léppen.

F I E L B O U T .

Wat zo ziet, Allerlieffte mijn ,

Daer zou ien mutsje brandewijn

Opfmaaken : wou men Heer iens klinken.

V Ó L K E R T , *hém géld geevende.*

Daar , wacht jou maar voor dronken drinken.

D É R D E T O O N E E L .

W O B B E T J E . V Ó L K E R T .

W O B B E T J E .

JA, gae vry heen. Ik zél het zo
Nóch niet vergeeten , neen bylo!
'k Beloof 't jou , veugel.

V Ó L K E R T .

Wilt ge u wreeken,

Zo doe het zonder veel te spreeken ,

Of dreigen , als ik hier niet meer

In huis bén : want het wérk is téér ,

Dat ik in 't zin héb.

W O B B E T J E .

Mag men 't weeten ?

V Ó L K E R T .

Hoor toe. U is nóch niet vergeeten ,

Dat ik Lufyntje , 't eenig kind

Van Rijkert , langen tijd bemind ,

En opgepafft héb , én haar' zinnen

Bewoogen , om my wéér te minnen !

W O B -

W O B B E T J E.

Wél zou ik niet? 't is nou ien jaar,
Toen fchorten 't niet, als an heur vaar.

V Ó L K E R T.

Zo doet het nóch.

W O B B E T J E.

Dat ik as jy was,
'k Zou weeten willen, óf ik vry was,
Of vast, én 't wérk zo lang, én loom
Niet laeten sleuren: 'k zou mijn Oom
De Meid ten houwelijk doen vraagen.

V Ó L K E R T.

Die is voorlang al afgeilaagen:
En daarenboven heeft hy my
Verbóôn aan déze vryery
Niet meer te dénken, nóch te tillen,
Nóch haar te spreken.

W O B B E T J E.

Watte grillen!

Wél waerom dat róch?

V Ó L K E R T.

Rijkert wou,

Dat zich mijn Oom verpligten zou,
En boven dat verzék'ring geeven,
Dat ik alleenig na zijn leeven
Zijn Erfgenaam zou weezen, dat
Mijn Oom zeer vreemd heeft opgevat:
Wy hebben évenwél geduurig
In 't héimelijk malkander vuurig
Bemind, tót Rijkert in het énd'
De zaak ontdékt heeft, nu omtrént
Twé maanden, óf wat meer geleeden:
Nu wil hy haar mét kracht besteeden
Aan eenen Lubbert, rijk van goed;
Maar gierig, én een oude bloed.
Waarom hy op zijn' plaats hier buiten

Zijn

F I E L E B O U T ,

Zijn' Dóchter fluks heeft op doen sluiten :
 En meid, én knécht, én boer, én al
 Verbooden, dat my niemand zal
 Te woord staan, nóch van mijnent wégen
 Een' brief ontfangen. Hoe verleegen
 Wy beide zijn, kunt gy hier uit
 Wél giffen ; want zo zy de Bruid
 Mét Lubbert wordt, bèn ik verlooren',
 En zy was liever nooit gebooren.
 Daarom héb ik een vond bedacht,
 En hier deez' pruik, én rók gebragt.

W O B B E T J E .

Wat zél die pruik, én rók ; laet kijken.

V Ó L K E R T .

Dus zal ik die Dóktoor gelijken,
 Die nu te Mey hier uit dit huis
 Getrókken is. Ik moet kwansuis
 Den Dókter maaken.

W O B B E T J E .

't Iste bijfter !

Waerom Sinjeur ?

V Ó L K E R T .

Om dat mijn Vrijster

Zich zélve veinzen zal vol pijn,
 En hévig krank, ja stom te zijn.
 En 't is zo door de Meid besteecken,
 Dat ik haar, als Dóktoor zal spreekken,
 Om ons te hélpén uit de ly.

W O B B E T J E .

Zo is de Meid dan op jou zy ?

V Ó L K E R T .

Voorzéker.

W O B B E T J E .

Ginder deur de boomen,
 Daar, dunkt me, lijkt zy an te koomen.

V Ó L .

VÓLKERT.

Och ja, zy is het zélf. Mijn bloed
Verandert. Ik krijg nieuwe moed.

VIERDE TOONEEL.

VÓLKERT, PIETERNÉL, WOBLETJE.

VÓLKERT.

O Ch Pieternél! wat nieuws? Hoegaat 'et
Tót uwent tóch?

PIETERNÉL.

Tót onzent staat 'et

Heel vreemd geschapen. Lubbert zou
Lufyntje gift' ren tót zijn' Vrouw
Bedongen hébben. 't Huw'lijk sluiten
Was van Sinjeur bestémd hier buiten,
Ten waar zy zich op uwe raad
Geveinsd had in een' droeve staat
Van heevig krank; én stom te weezen;
Waarom haar Vader straks om dézen
En geenén Dókter zondt naar Stad;
Zélf Lubbert, Lubberts Vriend, en wat
Zijn voeten sléchts kon réppen, Mélis
En Symen, Huibert, Klaas, én Knélis:
Sinjeur, Lufyntje, én ik alleen
Bewaarden 't huis. Ik dócht mét één,
Deez' schoone kans dient waargenomen,
En sprak, opdat ghy daar mogt komen,
Van die Dóktoor, die hier wél eer
Gewoond had, én ik prees hém zeer.
Ik wierd straks hier na toe gezonden,
En 'k wou, dat ik u had gevonden.

VÓLKERT.

Och Pieternél, ik was belét,
En hédén was cerst dag gezét,

Gelijk ghy weet, van op te passen.

PIETERNÉL.

't Is zo, mijn Heer: maar door 't verraffen
Van 't huw'lijk sluiten, was'er tijd
Nóch uitstél.

VOLKERT.

Wél ik bèn verblijd,
Dat ik haar échter nu zal spreken.

PIETERNÉL.

Dénk daar jou hoofd niet méé te breeken,
De Knécht, én Boer van onz' Sinjeur
Zult gy hier daadlijk aan de deur
Wél hébben: maar 'k zou u niet raaden
Mét hén te gaan, hét kon u schaaden:
Want ziet, mijn Heer, daar zijn uit Stad
Zo veel Dóktoors ontbouden, dat
Ghy lichtelijk bekénd zoud weezen:
Dóch twijffel niet, daar zal nadézen
Noch wél een' goê gelegenheid
Voorvallen. Om u dit bescheid
Te bréngen, én dat gy zoudt hoopen,
Bén ik heel heim'lijk uitgelopen:
Vólg blind'ling Juffrouws raad. Vaar wél,
En hou goê moed.

VOLKERT.

Maar, Pieternél,
Kont gy een oogenblik hier blijven,
Ik zou Lufyntje een briefje schrijven.

PIETERNÉL.

Ik héb geen tijd. De Boer, én Knécht
Die moeten hier straks zijn. 't Kon slécht
Uitvallen, én heel kwaâlijk slaagen,
Indien ze my hier by jou zagen.

WOBETJE.

Zo zou het, kind; gae heen sléchts, loop;
Jou Juffrouw zél deur my, zo 'k hoop,

Van

Van Vólkert wél ien briefje krijgen.

VÓLKERT.

Ay wilt me dat tóch niet verzwijgen.

Op wat manier?

WOBLETJE.

Ik zél 't je wél

Beduijen, ftraks: maar Pieter nél,
Hoor hier iens, 'k héb wat veurgenomen.

Kijk, daerom zo je ien man ziet komen

Tót jouwent mit ien zwarte Py,

Of ouwewétsche rók, zég jy

Dat hy die Dókter hier te land is,

Dat hy ien man van groot verstand is,

En dat je'ém ként.

PIETER NÉL.

Waarom?

WOBLETJE.

Om réén.

Doezo ik zég, én gae maar heen.

VYFDE TOONEEL.

WOBLETJE, VÓLKERT.

WOBLETJE.

Hoor wat ik veurhéb uit te wérken.

VÓLKERT.

Wat dóch? Maar, naar ik kan bemérken,

Zo komt de Knécht van Rijkert mét

De Boer daar ginder aan.

WOBLETJE.

Dat 's nét

Van pas. Loop in, gae jou verfteeken:

Maar wacht om 't hoekje, én hoor ons fpreeken.

ZÉ S D E T O O N E E L.

H U I B E R T , W O B B E T J E , M É L I S .

G Oê dagen Zusje, mét verlóf,
 Neem my mijn vraag niet kwaâlijk óf,
 Woont hier een Dókter?

W O B B E T J E .

Wod je'ém spreekken?

Of had je graag je pis bekeeken?
 Je ziet hiel blick.

M É L I S .

De Dóchter van

Ons Heerschip rijdt'er louter an;
 Dés zongd hy ons om hum te haalen.
 Hy zél hum rijkelijk betaalen.

W O B B E T J E .

Ja wél de Dókter is juist uit.

M É L I S .

O, séldremént dat is verbruid!

W O B B E T J E .

Hy zou jou anders hiel wél slaagen.
 Gien gaauwer zag je van je dagen.
 Daar is gien kwélling in de Ménsch,
 Of hy geneest ze straks na wénsch.

H U I B E R T .

Ay wijs ons, waar we'ém zullen vinden,
 Wy hébben haast.

W O B B E T J E .

Hiel gaeren, vriden:

Hy drinkt ien zoopje brandewijn
 In gunsc kroeg.

M É L I S .

Dat hét gien schijn;

Hy is'er licht uit vyzenteeren.

W O B B E T J E.

O neen, 't is om zen keel te smeeren.

Hy mag de brandewijn, as brood:

Ook zou hy wél ien iedioot,

Ien Botmuil nae zen plunje lijken,

Men zou hum kwaélijk iens bekijken,

Hy gaet hiel slécht, én boersch geklied,

De mieste ménschen denken 't niet,

Zo houdt men Heer zen kunst verbórgen;

Her is te wongder: Ik zou zórgen,

Dat hy misschien niet zou verstaen

Van daag mit jou daer heen te gaen.

H U I B E R T.

't Is vreemd, dat die geleerde lieden

Het brein meest altijd raakt aan 't zieden,

En dat hunn' wijsheid deurgaans mét

Een weinig zótheid is besmét.

W O B B E T J E.

Zen kuuren zyn niet óf te meeten;

Hy veinst somwijlen niets te weeten,

En gaet daer by zo zéldzaam an,

Dat niet ien kranke bystand van
Hum krygen kan, óf 't is mit slagen.

En, kyk, nou is hy van die vlaagen

Bezéren, daerom moet je'ém slaen,

Begeerje, dat hy méê zél gaen.

Nóchtans doet hy hiel vreemde kúuren.

H U I B E R T.

Maar hélpt hy hier wél van jouw Bauren?

W O B B E T J E.

O, 't is ien gaauw bevaaren man,

Elk ien die spreek't'er wonder van:

Men kén hum niet genoeg volroemen.

M É L I S.

Hoe hiet hy tóch?

E

W O B -

W O B B E T J E.

Hy laet hum noemen

Heer Fielebout.

H U I B E R T.

Iklach me flap.

Heer Fielebout! Wat malle klap!

't Lijkt nérgens na.

W O B B E T J E.

Neen, zonder fcheeren:

Hy steekt maar in gemienc kleëren,

Lijk all' de Huiſluy hier op 't land.

H U I B E R T, *Lachbende.*

Gelijk een Boer?

W O B B E T J E.

Maar mit verſtand.

M É L I S.

Maar is hy nergens an te kénnen,

Of wy hum moeten? kyk wy bennen

Verleegen om de Vént, gansch bloed!

W O B B E T J E.

Hy draagt ien hooge ſpitſe hoed,

En hét twie breede knévèls.

M É L I S.

'k Vat'et!

Maar veul luy zouwen zéggen, dat'et

Onmeug'lijk was. Is't ook al wis,

Dat deuze vént zo kunſtig is?

W O B B E T J E.

Of't wis is? 't Is ien Sankt op aerde!

O Vaâr, men houdt hum zo in waerde!

Want onlangs hét hy nóch ien wijf

Gehulpen, dat al koud, én ſtijs

Drie dagen had op ſtro gelégen;

Straks wierd ze frifch, én weêr ter dégen.

Hy goot ze maar ien dróp vijf, zes

Van zékere olie uit ien flés
Op 't flaep van 't hoofd, én streek heur' navel;
En kólk van 't hart mét smout, óf zwavel;
En strak stond ze op, én liep daer heen.

MÉLIS.

Is 't meugelijk!

WOBLETJE.

Niet lang verleên
Viel zék're jongen hals, én beenen,
En kóp, én lénden op de steenen
An stukken te Uittert van den Dom.
't Vólk, dat 'et zag, zey straks: kom, kom;
Nae Fielebout mit deuze jongen.
Zy brógten hum 'er by, én dwongen
De vént mit slaen: want, ziet, hy was
Op die tijd kwintig: maar zo ras
Had hy de jongen niet bestreeken,
Of straks begon het kind te spreekén,
En liep wéér speulen over straet.

MÉLIS.

Wél, wat je zégt.

WOBLETJE.

Hy weet ook raed
Veur Blinden, Dooven, én veur Stommen,
Dat zy wéér by hunn' zinnen kommen,
En zien, én spreekén.

HUIBERT.

Dit's de Man,
Die onze Juffrouw hélpen kan.

MÉLIS.

Ja by den Ellemént! hy is het,
Indien hy maar zijn kunst zo wis het,
En zo het waer is, dat je zégt.

WOBLETJE.

Ja tóch.

FIELEBOUT,

HUIBERT.

Ik dank je veur 't berécht.

WOBLETJE.

Myn raed veural dient niet vergeeten;
Onthoudt ze wél.

MÉLIS.

Hiel wél te weeten,
Het fchort maar an ien éindtje hout.WOBLETJE, *in, én uit.*

Wacht, wacht.

MÉLIS.

Wyzéllen 't Fielebout
Wél leeren by den Elleménten,
Is 't hém mit flagen in te prénten.

WOBLETJE.

Daer is veur élk ien knuppel.

MÉLIS.

Puik.

Wanneer ik die iens recht gebruik,
Zo zél ik die Dóktoor wél dwingen;
Dat hy

WOBLETJE.

De droes! ik hoor hum zingen.
Daer komt hy: hy moet my niet zien.

MÉLIS.

Gaejy maar héen, laet ons betiën.

ZÉVENDE TOONEEL.

FIELEBOUT, MÉLIS, HUIBERT, *élk aan*
*eene zijde.*FIELEBOUT, *Zingt.***I**K geef de min de zak,
Het wijntjen is mijn leeven;

*Ik drink op mijn gemak
Een flésje zés, óf zéven.
Het heeft de Drommel in,
De meid te karrésséeren;
Daar moet men van de min
Geduurig diskoereeren;
Daar wy by 't glaasje leeren
Te leeven naar onz' zin.*

HUIBERT.

Myn Heer, indien wy 't moogen weeten,
Zyt ghy Heer Fielebout geheeten?

FIELEBOUT.

Hae! watte!

HUIBERT.

Ons vraagen is alleen,
Of dat uw' naam is?

FIELEBOUT.

Ja, óf neen:

Na dat jy luy wat mogt begeeren.

HUIBERT.

Wy komen hém ootmoedig eeren.

FIELEBOUT.

In dat geval bèn ik de Man,
Heer Fielebout.

MÉLIS.

Nu spreek hum an.

HUIBERT.

Mijn Heer, ghy zijt ons aangepreezen
Van iemand, die ons heeft geweezen
Naer u, op dat ge ons by zoudt staen
In zaaken, daar ons noodig aan
Gelégen is.

FIELEBOUT.

Wél, zo die zaaken
Myn handwerk, 't hóvenieren, raaken,

Wil ik jou dienen waer ik mag ;
Exémpto, Vrienden, dézen dag.

HUIBERT.

Ay, zyt gedékt, Heer.

MÉLIS.

Séldreweeken,

Smak op, Dóktoor.

FIELEBOUT.

Neen, neen.

HUIBERT.

Het steeken

Der zon in déze zonneshyn,
Myn Heer, kon u licht schaadlijk zyn.

FIELEBOUT.

Wat steekt dit vólk vol farmenyen !

HUIBERT.

Myn Heer, 't is, omdat we ons verblijen
Van u te zien, én dat we om raad
Hier by u komen, dat bestaat
In réden: want de gaauwe lieden
Die ziet men over al ontbieden ;
En ons is wonder veel gezégd
Van uw geleerdheid.

FIELEBOUT.

Gy hébt récht.

Ik tart de gaauwste man in 't wérken
Van énten, zuigen, bloemenpérken
Te léggen, pallem scheeren

MÉLIS.

Maar,

Mijn Heer . . .

FIELEBOUT.

't Is, als ik zég, ik spaar
Geen arbeid: want op veel manieren
Maak ik Figuren, Syffers, Dieren . . .

MÉLIS.

Daer kommen wy nietom, wél hoc!

FIELEBOUT.

Ik neem 'er ook myn tyd wéér toe;
Dóch niemand zél die zo goed maaken.

MÉLIS.

Maar kyk, wy weeten van de zaaken

FIELEBOUT.

Wél, zo je van de zaaken weet,
Zo weet je ook wél, hoe nét ik meet
Ovaalen, Ronden

MÉLIS.

Watte grillen!

Je sópt ons wat mit ons te willen

Wys maaken

FIELEBOUT.

'k Zég 't je zonder spót,

Ik héb'er nimmer één verbród.

Ik tart de Tuinluy uit Itaalje,

En Vrankrijk. O, dat 's maar kanaalje

By my.

HUIBERT.

Ay, spót tóch mét ons niet,

Wy hébben haast.

FIELEBOUT.

Myn Vrienden, ziet,

Jy zoudt ook kunnen laeten wérken

By and're Luy: maar tusschen pérken

En pérken is groot onderscheid.

HUIBERT.

Myn Heer, waar toe deez' malligheid?

FIELEBOUT.

Al wou je 't honderd Tuinluy vraagen,

Ik wil je wédden, zo zy 't zagen

MÉLIS.

O, foey!

FIELEBOUT,

FIELEBOUT.

Zy zouden zéggen, dat
 Geen Hóvenier om déze Stad,
 Ja in heel Néerland was te vinden,
 Diezo, als ik... Maar hoor ééns, Vrinden,
 Ik roem niet veel, 'k bén niet gewénd
 Mijw wérk te pryzen.

MÉLIS.

Séldremént,
 Men Heer, waer bennen jouw gedachten,
 Dat jy jou zélfz zo klein gaet achten,
 En van die beuzelingen spreek,
 Daer zo ien kaerel in jou steekt,
 Een man der mannen.

HUIBERT.

Die vermaarde
 Wélwijze, hooggeleerde, cerwaarde
 Heer Dóker Fieleboutius:
 Foey, foey, 't is schandé, dat je dus
 Jouw weetenschappen gaat verbérgen,
 Wanneer'er jou de luy om vérgen.
 Neen, Heer Dóktor....

FIELEBOUT.

De vént is gék.

MÉLIS.

O ja, het is ien groot gebrék,
 Heer Dóktor....

FIELEBOUT.

Déze mist zyn' zinnen.

HUIBERT.

Ay houd u tóch niet langer binnen,
 En hélpt ons voort.

FIELEBOUT.

Wél dit is vreemd!

Veur wie óf my dit volk hier neemt?

MÉ-

MÉLIS.

Veur wie? Daer moet de droes in vaaren;
Veur't geen je bént. Veur ien érvaaeren
Dóktoor.

FIELEBOUT.

Dóktoort jou zélf, jou beest.
Ik bén 't mijn leeven niet geweest.

MÉLIS.

Kedaer, daer héb je van zen kwinten!

HUIBERT.

Mijn Heer, ay maakt ons tóch geen finten,
En dwing ons niet te doen 't geen ons,
En jou zou rouwen.

FIELEBOUT.

Héb je een gons?

Waar toe zou ik je luy tóch dwingen?

MÉLIS.

Tót zeer verdrietelijke dingen,
Zo jy jouw Dókterschop ontként.

FIELEBOUT.

Doe alles, wat je doen wilt, Vént:
'k Bén geen Dóktoor, nóch wil 't niet weezen.

HUIBERT.

Ay lieve, laat u tóch beleezen,
Bekén het willig.

FIELEBOUT.

'k Raas van spyt!

HUIBERT.

Waarom te ontkénnen 't geen gy zyt?

MÉLIS.

Wacr toe all' deuze vieze vaazen?

FIELEBOUT.

Ik loof, je luy begint te raazen!
Eén woord zo goed, als tien; ik bén
Geen Dókter.

MÉ-

MÉLIS.

Wél de pikken schén
De Vént. Wy raên je, als Vrienden, jókt'er.
Niet langer om: Bin jy gien Dókter?

HUIBERT.

Zyt ghy geen Dókter?

FIELEBOUT.

Neen, neen, neen,
Nóch ééns neen, bèn je nou te vréên.

MÉLIS.

Ik kan me langer niet betoomen.

HUIBERT.

Sa, fa, men moet'er dan toe komen. *Zy slaan béns.*

FIELEBOUT.

Hélp, hélp, hou op, ó myn, mengat!
Men arm! mijn lénden! 'k bèn al, wat
Jou luy belieft.

MÉLIS.

Je moet dit klouwen

Ons deuze reis ten bésten houwen:
Jy dwingt'er ons toe, lyk je weet.

HUIBERT.

Mijn Heer, 't is ons van harten leed,
Dat je ons de moeite hébt gegeven.
Van u te slaan.

FIELEBOUT.

Wie heeft zyn leeven!

Wat plaag is dat, héb jy luy luif
Te lachchen, zo laet my in rust.
Een ménsch mét knuppels te overstémmen,
Dat hy Dóktoer is, kan niet klémmen:
Of bèn je mit de kóp gekwéld,
Zo blijf het: maar doe geen gewéld.

HUIBERT.

Hoe, geef je 't nóch niet op? ontkén je
Op nieuw Dóktoer te weezen?

MÉLIS.

Bén je

Gien Dóker?

FIELEBOUT.

Neen. De Drotmel voer

Me wég, men Vrinden, 'k bén een Boer.

HUIBERT.

En geen Dóktoer?

FIELEBOUT.

Och, neen ik, zéker.

MÉLIS.

Kom, wêêr an.

Zy slaan hém.

FIELEBOUT.

Och, ik bén Aptéker,

Dóktoer, Kwakzalver, Chirurgyn,

En alles, wat een ménsch kan zyn:

Veel liever, als die knuppelflagen

Te lijden.

HUIBERT.

Ik neem groot behaagen,

Dat gy wêêr tót u zélven zyt

Gekomen.

MÉLIS.

Ik bén ook verblyd.

HUIBERT.

Indien u déze flagen smarten,

Myn Heer, ik bid van gantscher harten,

Verschoon my.

FIELEBOUT.

Zéker schoon bescheid!

MÉLIS.

Men Heer, houd mijn vrypóstigheid

Ten béstén,

FIELEBOUT.

Zouden zy 't al liegen?

Zou ik my zélven wél bedriegen?

Dók.

Dóktoor zyn, zonder dat ik 't wift?
 Ay Vrienden, bén je niet vergift,
 Bén ik Dóktoor?

MÉLIS.

Ja, by men zoolen!

FIELEBOUT.

In 't openbaar, óf in 't verholen?

HUIBERT.

In 't openbaar.

FIELEBOUT.

Maar in der daad?

MÉLIS.

Wis bin je ien Dókter. Wat ien praat!

FIELEBOUT.

Zie daer, de Drommel moet me haalen,
 Zo ik het wift!

HUIBERT.

Daar zijn geen kwaalen

Ter waereld, die gy niet geneeft.

FIELEBOUT.

Maar bén ik lang Dóktoor geweest?

HUIBERT.

Wis, én de béste, die in 't land is.

FIELEBOUT.

Tóch, tóch!

HUIBERT.

Ja tóch, én wiens verstand is

Zo groot, als dat van Hippokraat,
 Of van Galénus.

FIELEBOUT.

Wat je praat!

HUIBERT.

Die alle ziekens kunt geneezen.

FIELEBOUT.

Wél ja, het kon wél meug'lijk weezen!

MÉLIS.

Nou onlangs heb je ien Vróuwménsch , zo
'k Ehoord heb , die allang op stro
Veur dood lag , maar wat ingegeven ,
En straks begon ze wéêr te leeven.

FIELEBOUT.

Ja, ja.

MÉLIS.

Nou korts genas je ien man ;
Die te Uittert schielijk boven van
Den Dom op straet viel néêr an flarden.

FIELEBOUT.

Heu, heu!

MÉLIS.

Daerom kén ik niet harden ,
Dat jy zo weig'rig bént , je zélt
By d'élleménten zo veul géld
Verdienen , als je zélfs zult willen ;
Wanneer je die verbrangste grillen
Wilt laeten , én nae 't Heerichop toe
Mit ons luy beijen heen gaen.

FIELEBOUT.

Hoe!

Kén ik'er zo veul géld by winnen ?
Sus, sus, 'k begin me te verzinnen ,
Het was me ontschooten : zonder fout
Bén ik Heer Dókter Fielebout.

Allons, waer heeft men my ontbooden ;
Waer is mijn Dókterschop van nooden !

HUIBERT.

Wy zullen u geleiden by
Een jonge Dóchter, op dat gy
Die hélpen zoudt.

FIELEBOUT.

Waer van ? laet hooren.

HUI-

HUIBERT.

Myn Heer, zy heeft de spraak verlooren.

FIELEBOUT.

Ik heb die niet gevonden.

HUIBERT.

Ey,

Ey boert niet, kom, dat ik u ley.

FIELEBOUT.

Waer?

MELIS.

Dichteby, deur 't guntfche laantje,
 De darde hófftéé, daer dat vaantje
 Op de ierfte fchoorsteen staet. Kom an.

FIELEBOUT.

Wél, gae vooruit, ik volg je dan.
 Ik zal my met'er haast verkleeden,
 Om wat te lijken.

HUIBERT.

't Heeft zyn réden:

Maar laat ons tóch nier wachten.

FIELEBOUT.

Neen.

Ik bèn ftraks by je, gae maar heen.

ACHSTE TOONEEL.

FIELEBOUT, VÓLKERT.

FIELEBOUT.

» **D**E Drommel haal zulk promoveeren,
 » Kwam ik daer ééns te vizenteeren,
 » Kreeg ik nóch meer. O féldremaft,
 Heer Vólkert, 'k bèn daer zo te gaff
 Geweest op knapkoek, daer de honden
 Van fterven, dénk, ik bèn gantsch wonden
 Gedókert tégers wil, én dank.

VÓLKERT.

Door wie?

FIELEBOUT.

Gansch bloed? ik gae nóch mank!
 Van heurluy, die daer van me scheijen.
 Zy-peuluwden my mit'er beijen,
 En dwongen my perfórs, ik zou
 Straks meé gaen, om een' kranke Vrouw,
 Of stomme Dóchter te geneezen.

VÓLKERT.

Hoor toe. Zo gy mijn Vriend wilt weezen,
 Moet gy 'er gaan, én déze brief
 In eigen' handen van myn lief
 Lufyntje geeven. 't Was besteecken,
 Dat ik haar, als Dóktoor, zou spreeken
 Van dézen dag, terwijl zy haar
 Heel krank, én stom zou veinzen: maar
 Dit toeval, én nóch and're zaaken
 Doen my een ander voorneem maaken.
 Jouw vrouw is flus voor my naar Stad
 Gegaan: doe my de vriendschap, dat
 Gy me in dit voorval ook mét eenen
 Uw' hulp, én bystand wilt verleenen,
 En mét dit vólk gaat. Kom, ik zal
 U kleeden, dat gy heel, én al
 Een Dókter lykt, én voordér zéggen,
 Hoe dat gy alles aan zult léggen.

FIELEBOUT.

Ik durf wéréntig niet. Ik vrees
 Veur slagen.

VÓLKERT.

Niet mét allen: wees
 Gy maar geruft. Daar 's niets te schroomen.
 Hoe 't gaat, én wat 'er van mag komen,
 Ik blyf uw' bórg: Wees wél te moé.

FIELEBOUT.

Allons, dat gaet'er dan nae toe.

Einde van het Eerste Bedryf.

TWÉ.

F I E L E B O U T ,
T W É D E B E D R Y F .
E E R S T E T O O N E E L .

PIETERNÉL, RYKERT.

PIETERNÉL.

Maar Heer, dit lyken vreemde zaaken!
Wat zullen all' die Dókters maaken?
Is de ééne, die jy hébt ontboôn,
Niet mans genoeg jouw kind te dóon?

RYKERT.

Zwyg stil, de ruimte kan niet schaaden.
't Geen de één niet weet, zal de ander raaden.

PIETERNÉL.

Of vrees je, dat jouw Dóchter al
Te lang naar jouw zin leeven zal;
Zo ze al dit volk haar hulp moet déerven?

RYKERT.

Wat, wat, doen zy de ménfchen stérven?

PIETERNÉL.

Veurzéker, Heer. Veel honden zyn
Der haazen dood: én waar het myn,
Zo wél als uw zaak, 'k zou deez' dooren
Niet éénsjens willen spreekken hooren:
Maar wachten naar den and'ren, die
Veel meer verstand heeft in zen knie;
Als all' deez' Dókters mét hun allen.

RYKERT.

Wél, wat mag déze flaers al kallen!

PIETERNÉL.

Hoor hier, men Heer, ik héb veurdeez'
Een man gekénd, die klaar bewees,
En mét goê réden kon beléggen,
Hoe 't is een misverstand te zéggen;
Dat iemand stérft van ziekte; maar

In tégendeel bewees hy klaar,
Dat de oorzaak van de dood der kranken
Des Dókters onkunde is te danken.

RYKERT.

Zwyg ftíl, zég ik, gy schéndt hunne eer.

PIETERNÉL.

't Is onderdaagsch gebeurd, men Heer,
Dat onze kat door schrik, óf mallen,
't Dakvénster uit op straat kwam vallen;
Een ieder riep, de kat is dood:
Want zy verroerde hoofd, nóch poot,
En lag drie dagen zonder eeten,
Of drinken in een hoek vergeeten;
Tót dat ik daags daar na vernam,
Dat zy wéér frisch te voorschyn kwam:
Zo dat veurwaar 't geslacht der katten
Veur heel gelukkig is te schatten,
Dat zy geen Dókters hoeven: want
Zy zouden haar straks méé van kant
Geholpen hébben mét purgeeren,
En aderlaaten, én klifteeren.

RYKERT.

Voor 't lést, zég ik jou, hou de bék,
Eer dat ik jou de tong uit trék.
Daar komen ze uit myns Dóchtters kamer.
*Hier moet de deur van de kamer geopend, én de Dókters
van verre praatende gezien worden.*

PIETERNÉL.

Een Vrijer was veur haar bekwaamer,
Als all' de Dókters van het land:
Haar' ziekte is énk'le minnebrand,
Die nooit geen Dókter zél geneezen,
Of 't móest een Liefdedókter weezen.

RYKERT.

'k Zég, dat je zwygt. Hoe zal 't hier gaan?
Geef stóelen, én loop hier van daan.

C

TWE

T W E D E T O O N E E L.

RYKERT, Dr. SMULLER, PIETERNÉL,
 Dr. NYPEWYN, Dr. RABELAAR,
 Dr. TEEMER.

RYKERT.

O Ch! hoe vindtgy mijn kind, myn Heeren?
 Dr. SMULLER.

Wy komen haar te visiteeren,
 En vinden, wyl't u dient gezeid,
 Haar lichchaam vol onreinigheid.

RYKERT.

Och, óch! wat kom ik niet te hooren!
 Heeft zy haar' maagdom dan verlooren?

Dr. SMULLER.

Dat zég ik niet. Maar dat haar bloed,
 Ontsteeken, déze krankheid voedt.

RYKERT.

'k Versta't.

Dr. SMULLER.

Wy zullen raadgaan leeven.

RYKERT.

Sa knapjes, doe hier stoelen geeven.

PIETERNÉL, *tégens Dr. Smuller.*

Gendag, men Heer. Bén jy hier méê?

RYKERT.

Van waar kéntgy mijn Heer al reê?

PIETERNÉL.

Van dat hy lést mét and're Heeren
 Kwam tót men Meutjes vyzenteeren.

Dr. SMULLER.

Hoe vaart haar Zoon?

PIETERNÉL.

Die's buiten nood.

Hy vaart heel wél: want hy is dood.

Dr. SMULLER.

Hoe dood?

PIETERNÉL, *mét een bedroefd gelaat*
Ja dood.

Dr. SMULLER.

Dat kan niet weezen.

PIETERNÉL.

Hy hoeft geen Dókters meer te vreezen:

Want hy's zo dood, gelijk een róg.

Dr. SMULLER.

Hy kan niet dood zyn, zég ik nóch.

PIETERNÉL.

Hy leit in 't graf.

Dr. SMULLER.

Ghy zyt bedroogen.

PIETERNÉL.

'k Héb hém zien stérven veur myne oogen,

En hoedjens hélpén maaken, toen

Men 't lichchaam in de kist zou doen.

Ja 'k héb hém zélf na 't graf zien draagen.

Geloof je 't niet, je meugt het vraagen.

Dr. SMULLER.

Het is onmooglyk, 't heeft geen schyn

Van waarheid, dat hy dood kan zyn.

Hippocratés zeidt immers klaarlyk,

Zich na de andre Dókters keerende.

Dat déze ziekte, ook hoe gevaarlyk,

Nooit eindigt voor 't verloop van twé;

Of zomtyds wél drie wecken mée,

Dóch nimmer vroeger, én 't is héden

Maar négen dagen nóch geleeden,

Dat hy eerst ziek wierd.

PIETERNÉL.

Dat's geen nood,

De knécht is lykewél vast dood.

FIELEBOUW,

RYKERT.

Zwyg, snapster, voort van hier. Myn' Heeren,
 Ay wilt met ernst tóch consulteeren:
 En schoon het geen gebruik is, dat
 Men straks betaale, eer ik't vergat
 Hierna te doen, zie daar.

*Hy geeft aan ieder van de Dókters een stuk géld, dat
 zy élk op eene byzondere, én belachchelyke maniere
 aanneemen.*

PIETERNÉL.

Wat géste!

Ook? Ha! De léste is nóch de béste.

DÉRDE TOONEEL.

Dr. SMULLER, Dr. NYPEWYN,
 Dr. RABBELAAR, Dr. TEEMER.

*Nadat zy eenige beleefdheeden gepleegd hebben, gaan ze élk
 op zyne plaats zitten, én blyven een weinig tyd zonder
 spreken, de eerste zyne tanden stookende, de tweede
 zyne knévets opstrykende, de derde snuiftabak
 neemende, én sniezende; én de vierde
 hoestende.*

Dr. SMULLER.

WAt's Amsterdam sint korten tyd
 In schat, én grootheid, door de vlyt
 Van goê regeering toegenomen?
 Ja, waar sléchts de Oorlog niet gekomen,
 De uitlegging zou men nu mischien
 Ten naattenby voltimmerd zien,
 En dan mogt onze Stad met eeren
 Wél voor de grootste Stad passeeren.

Dr. NYPEWYN.

Van Néerland wél: maar anders is

Parijs veel grooter , dat gewis
In vólkrykheid , Paleis , én Hóven
Ons Amsterdam vér gaat te boven.

Dr. SMULLER.

In grootsheid van Paleizen , goed.
Maar , Heer , wat de omtrék aangaat , moet
Gy weeten , dat het afgetékend
(De Voorstéên daar niet by gerékend)
Mét zyne muuren sléchts omgord ,
Zélf niet zo groot bevonden wordt.

Dr. NYPEWYN.

't Kan zyn. 't Is réchtevoort mooi wéértje.

Dr. SMULLER.

Wat dunkt u van dit Diemermeertje?

Dr. NYPEWYN.

Het mag wél voor een Meer bestaan.

Dr. SMULLER.

Wat dunkt u van de Maliebaan?

Dr. NYPEWYN.

Die staat my maar zo pas'lyk aan :
Want ze is te naauw van wandelwégen ,
En al te vér van Stad gelégen.

Dr. SMULLER.

Wél waar , én hoe hadt gy die graág?

Dr. NYPEWYN.

Als die van 't Sticht , én in den Haag.
Maar waarom zyt gy , als voorheenen ,
Op ons Kóllézie niet verscheenen?

Dr. SMULLER.

Waar ? in de Paauw ? Omdat je'er niet ,
Als speelt , én smookt , én drinkt : want ziet
Ik hou veel van wat goeds te smullen.
Het drinken kan de buik niet vullen.

Dr. NYPEWYN.

Ik dronk'er gift'ren rinsche wyn :
Geen Néktar kan zo smaaklyk zyn.

Dan trouwens, 'k mien, dat wy hém neepen.

Dr. SMULLER.

'k At Dingsdag, neen, 'k héb my vergreepen,

't Was Maandag, van een jonge haas;

Ze was zo murw, als groene kaas.

Zie 't meeste vólk alhier te lande

Vérbraaden 't vleesch schier heel te schande:

Maar op zijn Fransch doorspékt, pas gaar,

Gansch niet gedroopt mét boter; maar

Sléchts mét een' faus van eek, én péper.

Ha! 't is een Konings eeten, zéper.

Dr. NYPEWYN.

Ik wil 't gelooven: maar 't is mis,

Wanneer de Wyn niet goed en is:

De spys is nooit voor my bedurven

Zo 'k maar wat lékkers héb te slurven:

Een' goê dronk wyn, daar houd ik 't méê.

Dr. SMULLER.

Braân bout, én één kappoen, óf twé

Gefrikasleerd, óf mooi gebraden,

Is zéker méê niet te versmaaden.

V I E R D E T O O N E E L .

RYKERT, Dr. SMULLER, Dr. NYPEWYN,

Dr. TEEMER, Dr. RABELAAR.

RYKERT.

O Ch Vrienden, de benaauwdheid van

Myn kind neemt nóch gestadig an,

En zo, dat zy niet meer kan spreken,

En licht daar in zal blyven steeken;

Ten zy men daar straks raad in schaff'.

Dies bid ik, scheidt'er tóch wat af;

En zég me, wat ik zal doen haalen

Tot

Tot licht'nis van myns Dóchters kwaalen:
Want ik heb deernis mét haar' pyn.

Dr. SMULLER.

Nu dan, Confrater Nypewyn.

Dr. NYPEWYN.

Confrater Smuller, ay, u lieden
Zal't woord wél doen.

Dr. SMULLER.

't Zal niet geschieden,

Confrater Nypewyn.

Dr. NYPEWYN.

Nóch ik,

'k Zal niet eerst spreken, waarelik.

Dr. SMULLER.

Confrater Rabb'laar....

Dr. NYPEWYN.

Frater Teemer....

RYKERT.

Me dunkt, dit gaat hoe langs hoe vreemer.

Och, Heeren Dókters, hélp haar maar,

En laat die férmonijen daar.

Dr. SMULLER *mét alle de andere te gelyk.*

Uws Dóchters ziek', naar dat wy raamen...

Dr. NYPEWYN.

De béste raad van ons all't'saamen...

Dr. TÉEMER.

Om van haar' kwaal mét onderscheid...

Dr. RABBELAAR.

Nadat wy alles overleid....

RYKERT, *in hunne réden vallende.*

Houdt, Heeren, zachtjens mét malkander,

Zo't u belieft, én de een na de ander.

Dr. SMULLER.

Myn Heer, wy hebben wyd, én bréed

Gesprooken van uws Dóchters leed,

Of ziekte; én myne raad zou weezen

(Dewyl die voortkomt , én gereezen
Is uit verhitting van het bloed)

Dat gy haar daadlyk laten doet.

Dr. NYPEWYN.

Dat zou ik gantsch niet approbeeren :
Het laten zou haar kwaal vermeeren ,

Vermits haar' ziekte geenfins uit
Verhitting , maar verrotting spruit.

Dies zoud ik raaden tót purgeeren ,
En geeven haar tien , twaalf klisteeen.

Dr. SMULLER.

Zo gy haar nu purgeeren doet ,
Zyt gy haar kwyf.

Dr. NYPEWYN.

Och armen bloed.

Zy is om hals , doet gy haar laten.

Dr. SMULLER.

Wél wat mag déze Man al praaten.

Dr. NYPEWYN.

Zo praat ik. En 'k zal niet ontzien
Om , als 't u lust , u 't hoofd te biên !
In alle slag van weetenschappen.

Dr. SMULLER.

Gedénkt u wél mér al uw snappen
Aan die perfoon , die ge onlangs deedt
Ad Patres vaaren.

Dr. NYPEWYN.

Ghy vergeet.

De Juffrouw , die ge in korte stonden
Na de and're Waereld hébt gezonden.

Dr. SMULLER.

'k Héb u myn' raad geopenbaard.

Dr. NYPEWYN.

'k Héb myn gevoelén u verklaard.

Dr. SMULLER.

Indien ge uw' Dóchter niet op héden

Doet.

Doet laaten, (lét wél op mijn' réden)
Zo weet, dat zy ífraks ítérven moet.

Dr. NYPEPWYN.

Zogy uw' Dóchter laaten doet,
Zal zy geen kwartier uurs meer leeven.

V Y F D E T O O N E E L.

RYKERT, Dr. TEEMER, Dr. RABBELAAR,

RYKERT.

Wien dien ik hier geloof te geeven?
En wélk is 't heilzaamste besluit,
Dat my staat te verkiézen uit
Twé raaden, zo zeer tégenstrydig.
Gy Heeren, 'k bid u, weest onzydig,
En rédt me uit deez' verwarring: zég
My ééns naar dit stíl overlég,
Wat u het raadzaamst dunkt te weezen,
Om myn Lufyntje te geneezen.

Dr. TEEMER, *zeer langzaam spreekende.*
Myn-Heer., in. voor-val-len. van. aard.,
Als. dé-ze., moet. men. mét. be-daard.
Ver-stand., én. voor-be-dach-te. zin-nen.,
Eén. zo. ge-wig-tig. wérk. be-gin-nen.,
De-vyl. ecn'. fout. in. dit. ge-val.
Veel. ram-pen. mét. zich. ílee-pen. zal.

Dr. RABBELAAR, *zeer rad spreekende.*
Dat's waar. Men moet voorzigtig weezen:
Want zwaare krankheén te geneezen,
Dat is bylo geen kinderwérk:
En, ééns gemist het réchte pérk,
Is 't zwaar om zulks te récht te bréngen,
En's lyders leevente verléngen:
Dies moet men, eer men iets besta,
De zaak wél overweegen, na

Behooren daar af rédeneeren,
 Natuur, én aard der kranken leeren,
 De ziekte nét afleiden uit
 Haare oorspronk, om zo tót besluit
 Der hullepmiddelen te komen.
 Dus wérde op alles acht genomen.

R Y K E R T .

De één loopt te póst, én de aâr te voet
 Kruipt loomer, als een' Schildpad doet.

D r . T E E M E R .

Zo. dat. ik., om. ter. zaak. te. bly-ven.,
 Uws. Dóch-ters. ziek-te. zou. be-schry-ven.
 Te. zijn. een. A-la-li-a., daar.
 Men. Chro-ni-cus. by. wordt. ge-waar.,
 Ge-teeld. uit. zé-ke-re. ver-slym-de.,
 Be-dor-ve-ne., én. te. saam-ge-lym-de.
 Hu-meu-ren., die. al-léngs-kens. naar.
 't Ab-do-men. schie-ten. by. élk-aâr.

D r . R A B B E L A A R .

En nadat déze kwaâ humeuren
 Aldaar vergaard zyn, zal 't gebeuren,
 Dat zy bywylen door het vuur
 Der aangestookene natuur
 Gaar zieden, waar uit déze dampen
 Dan opwaarts steigeren, én klampen
 Het brein mét groot gewéld aan boord.

D r . T E E M E R .

Dies. moet-men. deez'. hu-meu-ren. voort.
 Lós. maa ken., eer. dat. zy. ver-stij-ven.,
 En. uit. ge-darm-te. en. maag-krop. drijven.
 En. daar. toe. zijn. Ju-lep-pen. goed,
 Die. ge. in. Garst-wa-ter. men-gen. moet.

D r . R A B B E L A A R .

Daar na zo zal men het klistereen,
 Het aderlaaten, én 't purgeeren
 Ter hand slaan, dat zo meenig reis

Hervat zal worden, als naar eifch
Der ziekte noodig wordt bevonden.

Dr. TEEMER.

On-aan-ge-zien. dit. al-les. kon-den.
Haar'. kwaa-len. haar. doen. ftérvén.; maar.
't Zal. u. ver-troof-ten., dat. gy. haar.
Het. lee-ven. naar. de. kunft. doet. dérvén.

Dr. RABBELAAR.

't Is bétér na de kunft te ftérvén,
Dan tégens régelen, én maat
Te leeven in gezonde ftaat,
Gelijk gy zélver wél kunt peinzen.

Dr. TEEMER.

Dies. héb-ben. wy. u. zon-der. vein-zen.
Ons. oor-deel., zo. dat. waar-lyk. leit.,
Ganfch. o-pen-har-tig-lyk. ge-zeid.

Dr. RABBELAAR.

En u geraân, als onzen Broeder,
Of als een kind doet aan zyn' Moeder.

RYKERT, tégens Dr. Teemer heel langzaam.

Ik. dank. u. zeer. voor. 't. on-der-richt.

Tégens Dr. Rabbelaar heel haafstig.

En blyf op 't hoogft aan u verpligt.

ZESTE TOONEEL.

RYKERT, PIETERNÉL.

RYKERT.

BRuft heen, loopt faamen veur Sint Féltén.

Ja wél, het hoofd rydt my op ftéltén

Van all' die Dókters. Ik word zót,

En ftá te kyken als Pier Snót.

'k Bén nou zo wys, als van te vooren.

Maar wat gekérm komt my ter ooren.

PIETERNÉL.

Och, óch! myn Heer, je Dóchter; óch!

RY-

R Y K E R T .

Och, Pieter né! wat lét'er, óch?
Och, óch, wat lét'er? óch laat hooren!

P I E T E R N É L .

Och had ze fléchts de spraak verlooren!
Maar zy krygt élk ien oogeblik
Zulke overvallen, dat ik schrik
Om 't jou te zéggen. 't Staat te vreezen
Of 't licht het moérfpul wél mogt weezen!
Ze woelt, ze heeft gien rust in 't béd;
Maar vliegt'er uit, én wil te mét
Haar zélf verhangen, óf deurfsteeken.

R Y K E R T .

Och, óch! het hart schynt my te breeken,
Dat ik het hoor verhaalen fléchts.
De koekkoek schén die luije knéchts.
't Is ruim drie uuren, dat zy t'faamen
Aleer déze and're Dókters kwamen,
Gegaan zyn om een vreemd Dóktoer
Hier in de buurt, die, naar ik hoor,
Heel wond're kuuren kan bedryven:
Maar 'k weet niet, waar die Guits nou blyven.

P I E T E R N É L .

Geloof my, Heer, het is maar wind
Mét al die Dókters: want jouw kind
Schort heel wat aárs, als and're kranken,
Roobarber, Séneka, óf dranken
Zyn haar ondienstig: maar een frisch
Jong kaerel, die zy gunstig is,
Zou de allerbésté pleister weezen,
Om zulke ziekten te geneezen.

R Y K E R T .

Wél, snapster, is zy nu in staat
Om haar te trouwen, dat 's een praat!
Ook wou zy niet, toen 'k een byzonder
Rijk Weênaar wist.

PIETERNÉL.

Dat is gien wonder.

Ien vént, daer zy gien zin in hét.

Trouw haar mét Sinjeur Vólkert, 'k wéd,

Dat zy'er wél méê is te vréden.

RYKERT.

Mét zulk een Lóskóp, zonder réden,

En zonder géld! Hy dient haar niet.

PIETERNÉL.

Maar die ryke Oom, die hy heeft, ziet,

Die is doodkrank, én leit op stérvén;

Daer zél hy al het goed van érvén.

RYKERT.

Dat's hachchelijk: want zulks hangt al

Aan de uitslag, hoe die't maaken zal.

Dies acht ik de érf'nis, dus te komen,

Zo veel, als wind, én yd'le droomen.

Maar 't geen men heeft, dat heeft men wis,

Daar 't krygen heel onzéker is.

PIETERNÉL.

Men Heer, wilt dit van my onthouwen,

Dat altyd in het stuk van trouwen

't Genoegen, zo men 't wél bezéft,

't Bezit van rykdom overtréft.

Altoos veur my, 'k zou, én mét réden,

My liever in den écht besteeden

Mit ien, die 'k lief had, zonder schat,

Als mit ien, die 'k niet lief en had,

Al had hy honderd duizend gulden.

RYKERT.

Dat's goed, dat kan ik heel wél dulden

Veur jou. Doe jy, zo jy 't verstaat.

Maar maak van Vólkert geen meer praat,

Nóch kom myn voorneem niet belétten,

Of 'k zal jou doen in 't Spinhuis zétten.

PIE-

PIETERNÉL.

In 't Spinhuiszeker! Dat waar mooi.
Kedaer, ik bin gien lichte kooij.

RYKERT.

Fluks voort, pas op myn kind, loop heenert.
Och, óch, me dunkt ik hoor haar steenen.
Och Huibert kom je nóch eens wêêr.

ZÉVENDÉ TOONEEL.

MÉLIS, RYKERT, HUIBERT.

MÉLIS.

O Séllemént, wees bly, men Heer:
Want ziet wy bréngen jou de béste
Dóktoer ter waereld méê ten léste,
Die wonderlyk op staende voet
De doode luy wêêr leeven doet.

RYKERT.

Ja! maar waarom komt hy niet binnen?

HUIBERT.

Men Heer, hy is wat vreemd van zinnen.
Daar stonden and're Dókters aan
De poort, dies hy niet in wou gaan;
Omdat hy niet bekénd wil weezen.

RYKERT.

Wat hoeft hy voor dit vólk te vreezen.
Zy gaan te rug. Hoe noemt men hém?

HUIBERT.

Heer Fielebout.

RYKERT, *tégens Mélis.*

Ik hoor zyn' stém;

Ga laat hém in.

HUIBERT.

Maar gy moet weeten,
Hy is fomtyds gelyk bezéten;

Zo als je uit zyn' manier van doen,
 En kleeding strakjens zult bevroên:
 Maar zyn verstand is niet te gronden:
 Zyn wéergá wierd'er nooit gevonden.
 Hy's kwintig: maar een doorleerd man.

A C H T S T E T O O N E E L.

MÉLIS, RYKERT, FIELEBOUT, *als een*
Oudéwetsche Dókter, mét een lange zwarte rok
aan, én een van de allerhoogste spitse
hoeden op; HUIBERT.

MÉN Heer, hier komt de Dókter an.

R Y K E R T.

Sta ruim, dat ik hém ga ontmoeten.

Myn Heer, ik kom u feest'lyk groeten,

En 'k bèn op 't allerhoogst verblyd,

Dat ghy alhier gekomen zyt:

Want ziet myn Dóchter wil verscheiden.

F I E L E B O U T, *mét een staartig weezen.*

Hippocratés zeit, dat wy beiden

Onz' luizen zullen dékken.

R Y K E R T.

Wat?

Hippocratés! Waar zeit die dat?

F I E L E B O U T, *mét verfloordheid.*

Waar dat hy 't zeit?

R Y K E R T.

In wat kapittel?

H U I B E R T.

Men Heer, je zult door dit gekittel

Tót vraagen maaken, dat hy all'

Zyn' weetenschap verlooch'nen zal.

F I E -

FIELEBOUT.

In wat kapit....

RYKERT.

Houd, my ten goeden....

FIELEBOUT.

Neen, in 't kapittel van de hoeden;
Of daar hy van de hoeden leert.

RYKERT.

Dewyl 't Hippocratés begeert,
Zo doe ik 't: maar wie komt ons stooren?

N E G E N D E T O O N E E L.

PIETERNÉL, FIELEBOUT, RYKERT,
HUIBERT, MÉLIS.

PIETERNÉL.

MEn Heer, daar zyn nóch zés Dóktooren
Uit Stad. Belief je, dat ik ze in
Zallaaten?

FIELEBOUT.

Héb je dat in 't zin,

Zo ga ik daadlyk heenen stappen:
Want, zie, ik wil myn'weetenschappen,
Die ik veur my hou, als wat goeds,
Niet openbaaren aan die bloeds.
Zou ik my méngen mét die Gékken!

RYKERT.

Loop, Mélis, zég, dat zy vertrékken.
Maar hoe veel Dókters héb je in Stad
Dan aangesproken?

HUIBERT.

Wie zou dat

Opacht, óftien naar kunnen weeten,
Men Heer. Want jy had ons geheeten,
Dat wy de ruimte brógten, dies

Zyn wy fraks zonder tydverlies
Gegaan by die wy vinden konden,
Of wélkers naamen dat wy vonden
Geschreeven aan de deur.

T I E N D F T O O N E E L.

MÉLIS, FIELEBOUT, RYKERT,
PIETERNÉL, HUIBERT, PLEUNTJE,
TRYNTJE.

PLEUNTJE.

MEn Heer,
Men Heer, daer zijn'er nóch al meer.

FIELEBOUT.

Wat ? Dókters?

PLEUNTJE.

Ja.

FIELEBOUT.

Ik bèn verlooren!

TRYNTJE-

De wég die grimmelt van Dóktooren

MÉLIS.

En, die veur deur staen, willen niet
Vertrékken, eerje schyven schiet.

RYKERT.

Jawél, ja wél, het lyken droomen,
Van waar nou al die Dókters komen.
Loopt beije gaár, loopt heen gezwind,
En geeft 'er dit. Zég, dat myn kind
Wat sluimert, dat ik om veel zaaken
Haar niet zou willen wakker maaken.
Terwylen zult gy, Pieternél,
Eénszien, óf haare zwakheid wél
Toelaaten wil haar hier te stuuren.

Ð

PIE-

FIELEBOUT,

PIETERNÉL.

Genoeg, ze kan in't béd niet duuren;
Maar loopt het huis staåg op, én néér.

RYKERT.

Loop, leij haar hier.

PIETERNÉL.

Ik zél.

ÉLFDE TOONEEL,

RYKERT, FIELEBOUT.

RYKERT.

MEn Heer,

Ik heb een Dóchter....

FIELEBOUT.

Dat's geen wonder.

RYKERT.

Maar, Heer, ze is onlangs heel bijzonder,
En op eene ongeleegen' tyd
Heel ziek geworden.

FIELEBOUT.

'k Bén verblyd,

Dat zy tót licht'nis van'er smarten
Mijn hulp begeert; ja 'k wénseh van harten
Dat gy, én al uw huisgezin
Myn hulp van nooden hadden in
De grootste krankheid, om ter deegen
Te kunnen toonen, hoe geneegen
Ik te uwen dienst bén mér myn' kunst.

RYKERT.

Ik bén u dankbaar voor die gunst.

FIELEBOUT.

Hoe is uws Dóchters naam?

RYKERT.

Lucina,

FIE-

FIELEBOUT.

Lucina, nomenus Latina!

Een schoone naam, om zonder pijn
Gemédikamenteerd te zyn.

RYKERT.

'k Zal eens gaan zien, waar zy mag toeven:
Ik kom straks weêr.

FIELEBOUT.

't Zal niet behoeven;

'k Verwacht haar, én mét groot plezier
Mét al myn' Médesynen hier.

RYKERT.

Dat's goed; maar ik kan niet verzinnen
Waar dat die zyn.

FIELEBOUT, *mét de vinger op het voorhoofd wyzende.*
Die zyn daar binnen.

Lucina! Enuw' naam?

RYKERT.

Myn' naam

Is Rijkert te uwen dienst.

FIELEBOUT.

Bekwaam?

RYKERT.

Gereed. . .

FIELEBOUT.

De Dókter zonder kranken,
Heer Fielebout doet u bedanken.

TWAALFDE TOONEEL.

FIELEBOUT, RYKERT, PIETERNÉL,
LUSYNTJE.

FIELEBOUT.

Is dit de zieke?

RYKERT.

Ja't, myn Heer,

Ik heb geen and're kinders meer,
Als haar; dics zo 'k haar kwam te dérvén,
Zou ik van énkél hartzeér stérvén.

FIELEBOUT.

Zy moet haar wachten, zo zy kan,
Te stérvén zonder de órdre van
Den Dókter.

RYKERT.

Stoelen.

PIETERNÉL.

Heer, hier bénnen

Alstoelen.

FIELEBOUT.

Zéker, 'k moet bekénnen

Dat déze Patiént 'er niet
Ontlmaakelijken uit en ziet.
Men zou 't mét zulk een meisje klaaren,
En wél een' zieke Bruid bespaaren.

RYKERT.

Gy doet haar lachchen, Heer.

FIELEBOUT.

Dat's goed,

Wanneer een Dókter dat maar doet,
Dat hy de zieke door zyn spreekén
Doed lachchen, dat's een heel goed téken.
Wél nu, wat is 't? Waar bén je ontstéld?

Want

Wat voor een' ziekte is 't, die u kwélt?

LUSYNTJE *antwoord door geluid én tékens, wyzende mét haar hand op de mond, op het hoofd, én onder de kin.*

Han, hi, hon, han.

FIELEBOUT.

Wat zég je, watte?

LUSYNTJE.

Han, hi, hon, han.

FIELEBOUT.

Wat taal is datte?

LUSYNTJE.

Han, hi, hon, han.

FIELEBOUT.

Wat gaat jou aan?

Han, hi, hon, han, kan niet verstaan.

Dit is een witten met een zwarten,

Wél hey, dit zyn verbruide parten!

RYKERT.

Heer, dit's haar' ziekte, dat je't vat,

Ze is stom geworden zonder dat

Men de oorzaak daar van weet; dit kwéllen

Heeft haare trouwdag uit doen stéllen.

FIELEBOUT.

Wél waarom dat tóch?

RYKERT.

Om dat hy,

Die haar zal trouwen, wil, dat zy

Haar' spraak eerst wéér heeft, als voordézen.

FIELEBOUT.

Gansch bloed! dat moet een Gékskap weezen,

Die kwaad vindt, dat zyn Vrouwtje stom,

En zonder spraak is; óch waarom

Bén ik zo lukkig niet, dat Wobbe

Die ziekte heeft, die réchte slobbe;

'k Verzéker u, dat ik myn' Vrouw

Daar nimmer van geneezen zou.

FIELEBOUT,

RYKERT.

'k Geloof het. Maar indien 't kan weezen,
Myn Heer, zo wilt myn kind geneezen.

FIELEBOUT.

Zyt onbevreesd: Maar zég, haar' kwaal
Benaauwt haar die ook?

RYKERT.

Te eenemaal.

FIELEBOUT.

Dat is zeer goed. Voelt zy by vlaagen
Geen pyn?

RYKERT.

Meer, als zy kan verdraagen.

FIELEBOUT.

Dat is zo veel te béter. Maar
Gaaf zy fomtyds, je weet wél, waar?

RYKERT.

Ja.

FIELEBOUT.

Oyervloedig?

RYKERT.

Ja.

FIELEBOUT.

Dat's wyslyk

Gedaan: maar de afgang is die pryslyk?

RYKERT.

Dat weet ik niet, myn Heer; want ziet
'k Versta my op die zaaken niet.

FIELEBOUT, *tégens Lusyntje.*

Geef my uw' hand. Ik zal 't haast weeten.

't Is aan de pols wél afte meeten,

Dat uwe Dóchter stom is, Heer:

Zy is zo stom, gelijk een Beer.

PIETERNÉL.

Is't meug'lyk? wat geleerder kaerel!

Het is ien man, gelyk ien paerel,

Hy raadt het straks.

R Y K E R T.

Laat hém betien.

F I E L E B O U T, *heen én méér wandelende.*
 Heum, heum; Wy gaauwe Dókters zien,
 En kénnen daadlyk alle kwaalen.
 Een lasték zou staan hébben maalen,
 En zéggen heel verbaafd: 't is dit,
 't Is dat: maar ik schiet récht in 't wit,
 En zég u, dat uw Dóchter stom is.

R Y K E R T.

Maar zég my ééns, wat de waarom is,
 En hoe dat komt.

F I E L E B O U T.

Een' kleene zaak,
 't Komt daar van daan, dat zy de spraak
 Verlooren heeft.

R Y K E R T.

Dat's wél, verlooren:
 Maar 'k wou graág de oorzaak daar van hooren.

F I E L E B O U T.

Al de Oudste Dókters zéggen, dat
 Het voortkomt door ik weet niet wat
 Belém'ring van de Tong, geheeten....

R Y K E R T.

Maar 'k wou jouw oordeel daar van weeten.

F I E L E B O U T.

Ha! Aristoot'lés zeit daar van
 Heel fraaije dingen; maar men kan....

R Y K E R T.

'k Geloof het.

F I E L E B O U T

't Was een man der Mannen!
 Een groot man! Die vijf zés paar spannen,
 Ja hoofd, én schouders grooter was,
 Als ik.

RYKERT.

Hoe komt dat hier te pas?

FIELEBOUT.

Ik zal't u zéggén: hoor: de Tonge
 Die wordt belémmerd door de Longe,
 Wanneer de Long, door zek're vocht,
 En déze vocht wéér door de locht
 Bedurven, zékere humeuren
Péccantes straks de longpyp scheuren,
 En barsten doen, waar door't geluid...
Péccantes, Heer... Dit woord beduidt...
 Om u de meening uit te léggén...
Humores, Heer, dat is te zéggén...
Péccant humores, éven, als
 De dampen, die in iemands hals
 Verftópt, óf liever, als bevroozen,
 Niet door de *Pores* zyn te loozen,
 Als by manier van spreekén zyn....
 Maar *apropos*, spreek jy Latyn;

RYKERT.

Neen niet mét al.

FIELEBOUT.

Verstaan, nóch spreekén?

RYKERT.

Neen, niet een woord.

FIELEBOUT.

Een zeer goed téken.

Hoor toe; ik zal't u zéggén dan:

*Cabricias est Solimán,**Catalamus, cor, ego, Pater.**Humores, Adolescens, Mater;**Amares, arci, thuram, nos,**Amarent, avus, gener, vos:**Est, vivo, vixi, victum, volvo,**Hec Musa, pollex, femur, solvo,**Seditem est puella, flos,*

Nominativo, ego, Ros.

Dat is gezeid, dat déze dampen,
 Als de oorzaak van jouw Dóchters rampen,
 Wanneer die, zég ik, op een' ry
 Passeeren deur de linker zy,
 Alwaar de léver is geleegen,
 En eind'lyk mét veele ommewégen
 De réchter zyde, daar het hart,
 Gelyk gy weet, gevonden werdt,
 De Maag benaauwd maakt, én doet zweeten.
 De Maag wordt in 't Latyn geheeten
Cubitus, die deur 't zweeten beeft:
 Vermits dat zy gemeenschap heeft
 Mét *Nasmus*, dat 's in 't Grieksch te zéggen,
 De Hérsenen, die onder léggen.
 Die de Ader *Cavus*, in 't Hébreeuwisch
Cubiculum, goed rond, goed zeeuwisch,
 In haare wég ontmoet, én laten
 De Long vervuld mét *Omoplaten*;
 Waar door... Ik bid u, luister toe.
 Waar door die damp... 't Verhémelt moê
 Van spreken... Lét op déze réden.
 Door zékere kwaadaardigheeden,
 De Tong belét, als door een rook.
 Neem acht hier op.

RYKERT.

Zo doe ik ook.

FIELEBOUT.

Door zékere kwaadaardigheeden,
 Veroorzaakt door... Lét op mijn' réden.

RYKERT.

Zo doe ik ook.

FIELEBOUT.

Veroorzaakt door

De *Activiteit* der Tong, 't Gehoor
 Belét, eerst in de holligheeden

Der

Der Harsenen, récht naar benéden
 Schiet naar de Nares, én van daar
 Wéêr opwaarts stygen by malkaâr,
Mét assabandus fel est fixum,
Potarinum est quipsa frixum.
 Dit 's naar mijn oordeel de oorzaak van
 Jouw Dóchters stomheid.

RYKERT.

Ja, dat kan
 Wél weezen: maar daar 's onder allen
 Een ding, dat my niet heeft gevallen.
 Dat 's, daar gy van de léver, én
 Van 't hart spraakt: zie, mijn Heer, al bèn
 Ik juist geen Dókter, dunkt me, op 't kwaadste
 Genomen, dat jy die niet plaatste,
 Zo als die in der daad zyn: want
 Het hart pleeg aan de linkerhand,
 De léver, zo 'k héb hooren zéggen,
 Staág aan de réchter zy te léggen.

FIELEBOUT.

Dat was veurdézen zo wél: maar
 Wy hébben dat sints altegaâr
 Veranderd, én het onderit' boven
 Gekeerd, zoudt gy dat wél gelooven?

RYKERT.

Zo leit het hart nou, naar ik hoor,
 Hier in de réchter zy, Dóktoor?

FIELEBOUT.

Hoe anders?

RYKERT.

O! 'k had van myn' leven
 Dat niet gehoord. Wilt my vergeeven
 De Onweetenheid....

FIELEBOUT.

Ay, niet een bruij:
 Het is niet noodig, dat jy luy

Juift zo geleerd bént, als Dóktooren.

RYKERT.

Zo is 't: maar om geen tyd verlooren
Te laten gaan, myn Heer, wat vindt
Gy voor de ziekte van myn kind
Geraân te doen?

FIELEBOUT.

Heeft zy voordézen
't Gefchreeven fchrift wél kunnen leezen?

RYKERT.

Dat heeft zy op haar duim, het Fransch
En Duitsch al éven goed bykans.

FIELEBÓUT, *haar de brief van Vólkert geevende.*

Laat my begaan. Daar zoete Meisje,
Lees, zo je kunt, dit fchrift ien reisje.

Tégens Rijkert, hém ter zijden trékkende.

't Is een remédie, die in 't kort
Haar hélpén zal aan 't geen 'er fchort,
Zo zy ze vólgét. Wél nu hoe gaat 'et,
Hébt gy de zin gevat? Hoe ftaát 'et
U aan? fpreek op.

RYKERT.

Maar Heer, ze is ftom.

FIELEBOUT.

't Is waar: maar 'k dócht 'er niet meer om.
Zoudt gy van die Aptékérs pillen,
En drogés wél inneemen willen?
Zy knikt heel blydelyk van ja.
Dies is myn' raad, dat gy 'er dra
Na 't béd toe zéndt, én zonder toeven
Een pintje Spaansche Sék doet proeven;
En vindt ze 'er fmaak in, geef 'er dan
Nóch onbeschroomd twé minglen van,
Mét anderhalf pond nieuwe vygen,
Of Makarons, kunt gy ze krygen,
Om in de wyn te weeken, óf

Nieuwbakken wittebrood, heel grof
Gebuild, én hart gerooft van buiten,
Om méé te sóppen.

RYKERT.

Wat viertuiten
Heeft dat, myn Heer? Waar toe zal 't zyn?

FIELEBOUT.

Weet gy niet, dat'er in de wyn,
En in het brood een' simpatie,
Of een' verbórgen' kracht steekt, die je
Doet spreken, eer je dénkt. Men ziet
Het ommers, als een Perrekiet,
Of Papegaaijen daar van eeten,
Dat zy dan straks te klappen weeten,
En spreken leeren.

RYKERT.

Dat is waar.

Kom, Pieter nél, kom, maak het klaar;
Tap wyn, haal brood, én doe het braaden,
Gelyk de Dókter heeft geraaden.

FIELEBOUT.

Ik kom hier te avond, óf licht eer,
Zo 'k kan, mét mijn Aptéker wéêr,
Om dan te zien, hoe zy zal vaaren,
En hoe wy 't vorder zullen klaaren.

RYKERT, *hém een stuk géld geevende.*
Myn Heer....

FIELEBOUT, *het géld eerst weigerende: maar
daarna als op een sprong mét een staatig aan-
gezigst aanneemende, én bebouwende.*

Ik loof niet, dat je 't mient.
Heb dank: maar 't was nóch onverdiend.

Einde van het Twéde Bedryf.

D É R D E B E D R Y F,
E E R S T E T O O N E E L.

VOLKERT, als een Aptéker, én FIELEBOUT,
gelyk in het voorgaande Bedryf, als
een Dr. gekleed.

VOLKERT.

ME dunkt, dat ik in déze kleëren
Wél voor Aptéker kan passeeren:
Want nademaal haar Vader my
Heel weinig heeft gezien, zal hy
Me, aldus hervórm'd van tóp tót teenen,
Zo licht niet kénnen, zou ik meenen.

FIELEBOUT.

Dat's buiten twyffel, én gevaar.

VÓLKERT.

Ik wénschte alleenlyk, dat ik maar
Een woord vyf, zés Latyn kon spreekén;
Opdat myn' reed'nen wat geleeken
Naar die van een gelétterd man.

FIELEBOUT.

Ay lieve, steur jou daer niet an.
Jou zwarte pruik, én deuze kleëren
Doen jou genoegzaam transformeeren,
Om van haar Vader niet bekénd
Te worden: want deuze ouwe Vént
Is vry stikziende, én Meid, én Juffer
Zyn op jouw zy, zo dat die Suffer
Niet op jou dénkt, dat is gewis.
Spreek maar zo min, als 't mooglyk is;
En óf hy schoon mét jou wou spreekén,
Zal ik zyn voorneem daadlyk breeken.

Weg

Wég, wég mét dat Latyn. Ik kén
 Maar weinig woorden, én ik bèn
 Dóktoor geworden zonder vraagen,
 Ja tégen wil, én dank, door flagen.
 Waarom zou jy, die willig bént,
 Al schoon jy geen Latyn en ként,
 Als and'ren, niet voor een Aptéker
 Paffeeren? O, 't gaat vast, én zéker,
 Heer Vólkert, die maar kaek'len kan,
 Is by 't Kanaalje een tréflyk man;
 En daarom héb ik voorgenomen,
 Nu ik de tytel héb bekomen
 Van Dókter, hoe het ook beslaat,
 My zélf te houden in die staat,
 Ten kósten van die my doen haalen,
 Wanneer ze my maar wél betaalen.
 Ja 'k hou my by dat ambacht: want
 Geen béter is'er in het land.
 Doe wél, doe kwaêlyk, altyd spésie
 In manibus, én mét discrésie.
 't Bedurven wérk komt nimmermeer
 Tót onzen laste: vat je 't, Heer?
 Een Schoenmink kan geen leer versnijen,
 Of hy moet zélf de schade lijn;
 Maar snijen wy breê riemen uit
 Een aármans leer, 't kóft ons geen duit.
 Al bréngen wy de ménfchen zuiver
 Om 't leven, 't kóft ons niet één' stuiver.
 De fouten, die wyluy begaan,
 Daar zyn de zieken fchuldig aan;
 Zy deeden niet, als wy geboden.
 En 't béft van all' is, dat de Dooden
 Zeer eerelyke lieden zyn.
 Nooit zeggen ze: Ik sturf door fenyn,
 Of misverftand van zulken Dókter,
 Nóch klaagen over hém.

VÓLKERT.

Jy jukt'er

De hélfst niet aan. Maar, Fielebout,
Daar komt Lufyntjes Vader.

FIELEBOUT.

Houd

U ftaartig, én wees niet verleegen:
Maar zét je fchrap. Ik ga hém tégen.

T W É D E T O O N E E L.

RYKERT, FIELEBOUT, VÓLKERT.

RYKERT.

HEbt gy hier lang geftaan, myn Heer?

FIELEBOUT.

Een weinigje.

RYKERT.

Dat moeit my zeer.

FIELEBOUT.

Blyf maar gedékt, als ik.

RYKERT.

't Zal nimmer

Gefchiên.

FIELEBOUT.

Hoe vaart de zieke?

RYKERT.

Och! flimmer,

Sint dat zy 't ingenomen heeft.

FIELEBOUT.

Zo veel te béter: want dat geeft

Tekénen, dat het wérkt; een téken

Dat

RYKERT.

Maar zy blyft'er fchier in fteeken.

FIE-

FIELEBOUT,

FIELEBOUT.

Wees niet bevreesd, 'k bréng hier een Man;
Die dat heel wél belétten kan
Mét een' remédie, die doet groeijen,
En 't vólk doet in gezondheid bloeijen.

RYKERT.

Wie is het?

FIELEBOUT, *wyzende, dat het een Aptéker is.*
't Is hy, die. . .

RYKERT.

'k Versta 't.

FIELEBOUT.

Uw Dóchter zal zich door zijn' praat,
En raad, én daad heel wél bevoelen:
Maar om haar lichchaam te verkoelen
Van all' de brand, die binnen heerscht,
Zal't noodig zyn, dat zy vooreerst
Zich door den Hóf wat ga vertreedén.

RYKERT.

Een ziek ménsch in de lucht?

FIELEBOUT.

Met réden.

Het is eene and're krankheid, als
Gemeine ziekte. Ze is om hals
Verzuimt men 't. 'k wil geen régenspreeken,
Of ik laat al myn' kuuren steeken.
Is zy te béd?

RYKERT.

Neen ze is gekleed,

Als flus, zo ik niet béter weet.

FIELEBOUT.

Zeer goed, dat zal het wérk doen spoeden.

RYKERT.

Die réden kan ik niet bevroeden.

FIELEBOUT.

Dat's ook niet noodig, doe haar hier

Maar komen, gy zult zyn' manier
 Van jonge Dóchters te kureeren
 Zo daadlijk expérimenteeren;
 Maar haast u, eer 't verslimmert.

RYKERT.

Wél,

'k Zal haar doen komen. Pieter nél,
 Kom mét Lufyntje straks hier buiten,
 En sammel niet: Maar hoe kan 't sluiten,
 Dat de open' lucht haar béter is,
 Dan 't béd?

FIELEBOUT.

Dat's een geheimenis;

Die ik jou niet heel wél kan zéggen,
 En nóchtans zeer klaar uit zal léggen.
 Uw' Dóchter is van die natuur,
 Dat zy somwylen brandt, als vuur,
 Door zék're leden, daar te vooren
 Dient opgelét door ons Dóktooren,
 Voornaamlyk by een maagd, óf vrouw;
 't Wélk zo benaauwt, als óf men wouw
 Van 't leeven scheijen, en beslooten
 Te weezen is die angst vergrooten
 Meer, als de hélf, waar door wy vaak
 't Gebruik verliezen van de spraak:
 Dus is de lucht, haar veel bekwaamer,
 Myn Heer, als een' beslooten' kamer:
 Maar als men zich wat aámtógt geeft,
 En maar een uur gewandeld heeft
 Mét iemand, die door in te prénten
 De lust van zijn' Médikaménten
 Heeft in den Patient verwékt,
 Dan straks na béd, én toegedékt,
 Heel warm, tót dat men raakt aan 't zweeten;
 En van het zweeten fluks aan 't eeten.

E

DÉR-

DERDE TOONEEL.

RYKERT, FIELEBOUT, LUSYNTJE,
VÓLKERT, PIETERNÉL.

RYKERT.

DAar komt het Schaap.

FIELEBOUT.

Onnozel kind!

Ga, voel eens hoe zy zich bevindt,
Heer Apotéker, aan het klóppen
Van haare pols, óf haar het kóppen,
Ofstóppen, óf lakseeren zal
Geneezen van haar ongeval.

Tégens Rykert, hém ter zyden trékkende.

Laat hém begaan, hy zal 't wél maaken.
Een van de wonderlykste zaaken
Van al de kwéstie, die ooit rees,
Is onder ons Dóktooren deez':
(Hoewel het ééne nóch niet klaarder,
Als 't ander blykt) óf Vrouwen zwaarder,
Dan Mannen te geneezen zyn?
Ik bid u luifter ééns naar myn:
Het is subtiel. De één affirmeert het,
En de ander wéderom negeert het.
Dat's in uw taal te zéggen: de één
Zeit, ja; én de ander zeit wéér, neen;
Maar ik zég ja, én neen te saamen,
En die 't wél vat, die zal 'er amen
Opzéggen: want de kwaliteit
Van zékere hoedanigheid
Der Vrouwen doet zeer veel' vaporen,
En veel' bedorven' kwâa humeuren
Ontsteeken in *fémíniibus*,
Aan de ééne zo, aan de and're dus:
Want alle dampen door opake

Verdurvenheeden een' kloake,
 Rioel, óf vullisvat in 't lyf
 Verwékken. Ik spreek van een Wyf,
 Niet van een man, doordien de wyven
 Geneegen zyn wat meer te kyven,
 Als wyluy mannen, wyl élk ding
 Meest depéndeert van de ommekring,
 En loop van Zon, én Maan, én Starren.
 Hoor toe; je moest me niet verwarren:
 Ik zég, de konstéllasie doet
 Door de influénsie kwaad, óf goed,
 Naar dat de schuinheid van de sraalen
 Ofkrom, óf plat, óf lynrécht daalen:
 En 't Pérpénculaar, dat van
 De Obliékwiéteit... 'k spreek van de Man,
 Dat gy het wél verstaat. De vrouwen
 Daar moet gy dit wél van onthouwen,
 Dat ze achter veur, als korter, zyn,
 Te weeten, als zy zyn vol pyn,
 Doodziek, óf op het uiterst zwanger;
 Daar mannen achter veur, als langer
 Bevonden worden: dus geschiedt...

LUSYNTJE.

'k Wil van myn opzét ganschlyk níet
 Veranderen, neen, neen.

RYKERT.

O wonder!

Ja wonder aller wond'ren onder
 De Dókters! óch myn' Dóchter heeft
 De spraak wéér! Op de waereld leeft
 Geen Dókter, die 't by u mag haalen.
 Hoe zal ik u die dienst betaalen?

FIRLEBOUT, *zyn aanzigt mét de neusdoek wryvende.*
 Ja wél, die zieke heeft me al vry
 Wat zweet gekóst.

FIELEBOUT,

RYKERT.

Wél, weeten wy

Dat niet.

FIELEBOUT.

Men éstimeert dat zélden.

RYKERT.

Neen, 'k zal 't u rykelyk vergélden.

LUSYNTJE.

Ja Vader, 'k was nóch daadlijk stom,

En nu héb ik de spraak wéêrom :

Maar 't is alleen, om u te zéggen,

Dat gy my niemand toe moet léggen

Tót man, als Vólkert; én dat ik

Min voor de Droes, als Lubbert, schrik,

En dat ik nooit mét hém zal trouwen.

RYKERT.

Maar

LUSYNTJE.

Niemand zal my tégenhouwen.

RYKERT.

Zo

LUSYNTJE.

Al maar wind, praat je anders.

RYKERT.

Hoe!

LUSYNTJE.

Noch béê, nóch dreigen doet'er toe.

RYKERT.

Ik ...

LUSYNTJE.

Zie, je zult me niet bepraaten.

RYKERT.

Maar

LUSYNTJE.

Vader, 't zal tóch al niet baaten.

Nóch vaderlijk ontzag, nóch macht.

RYKERT.

Ik heb....

LUSYNTJE.

Vergeefs, al wat je tracht.

RYKERT.

Dat....

LUSYNTJE.

'k Zal die dwinglandy niet lijen.

RYKERT.

Is....

LUSYNTJE.

'k Zal eer in een klooster tijen,
Als trouwen één', die 'k niet bemin.

RYKERT.

'k Zég....

LUSYNTJE.

'k Stél het tóch niet uit myn zin.

RYKERT.

Maar....

LUSYNTJE.

Al vergeefs. Ik wil myne ooren

Daar niet aan leenen: t' is verlooren,

Al, wat je zégt, al, wat je doet,

Is wind: 't fryd tégens myn gemoed

Mét zulk een Baviaan te leeven,

Ik wil me aan niemand anders geeven,

Als Vólkert. Dat is daar méé uit.

RYKERT.

Wat al getier! wat al geluid?

't Is, óf ze dol is, én bezéten.

Myn Heer, zoudt gy geen middel weeten,

Om haar wéér stom te maaken?

FIELEBOUT.

Neen,

Dat's my onmooglijk: al het geen

Ik tót uw' dienst in déze zaaken

E 3

Kan

Kan doen, zou zijn u doof te maaken.

R Y K E R T .

Ik dank u. Meent gy dan....

L U S Y N T J E .

Gy zult

Mét al uw' reed'nen mijn geduld
Maar térgen, én my nooit bepraaten.

R Y K E R T .

'k Zég; dat je Vólkert zult verlaaten,
En Lubbert trouwen.

L U S Y N T J E .

'k Zou de Dood

Eer trouwen, dan die Haanepoot.

F I E L E B O U T .

Myn Heer, laat ik naar mijn begeeren
Dit wérk ééns médikaménteeren.

Het is een' nieuwe kwaal, die haar
Schort in de harffenen, én daar
Ik raad toe weet.

R Y K E R T .

Zou't mooglyk weezen

Die harffenziekte te gencezen?

F I E L E B O U T .

O ja, laat my begaan: 'k weet raad
Voor alles. 'k Zal het aan myn maat
De Aptecker grondelyk beduijen,
't Moet zyn door hulp van zyne kruijen.
Een woord. Gy ziet, de groote trék,
Die't Meisje toont tót zéker Gék,
Die Vólkert heet, is vry wat tégen
Des Vaders zin, dies dient men wégen
Van nood, én korthéid in te slaan.
Kom, laat geen tyd verlooren gaan:
Want door't verbit'ren der humeuren,
Versta my wél, kon't licht gebeuren,
Dat uitstél haar verarg'ren mogt:

Dies vind ik, naar my wél bedocht
 Te hébben, geen remédie béter
 Als 't *Aqua Vluggica*, jy weet'er
 De wond're wérking van: Kort om,
 Twé onsen *Matrimonium*,
 Mét één loot *Wip*, twé dragmen *Rippa*,
 Na de ordonnanfje van Agrippa.
 Maar 't zal hoognoodig zyn, dat zy
 Mét u wat wandelt, opdat gy
 Haar onder 't praaten, én geleijen
 Tót in te neemen moogt bereijen;
 Terwyl dat ik de Vader hier
 Wat onderhou. *Avék un* zwier
 Allons, fa, fa, koerazie, vaardig,
 Fluks tót de midd'len, kunftig, aardig.

VIERDE TOONEEL.

RYKERT, FIELEBOUT.

RYKERT.

MAar, wat zyn dat voor Drogen, Heer,
 Die gy daar noemt? 'k héb nimmetmeer
 Van diergelyke hooren fpreeken,

FIELEBOUT.

't Zijn Kruijen, die men in gebréken
 Van dringende noodzaaklykheid
 Alleen gebruikt, én toebereidt.

RYKERT.

Hae, Hae! Maar héb je van je dagen
 Wél meer gehoord van zulke vlaagen,
 En ongerégeldheeden?

FIELEBOUT.

Daar

Of daar omtrént, zomtyds wél.

E 4

Ry-

FIELEBOUT,

RYKERT.

Maar

't Is ongelooflyk, hoe haar' zinnen
Om dézen Vólkert te beminnen
Geduurig speelen.

FIELEBOUT.

't Is zo. 't Bloed

Van zulke jonge kleuters doet
Een' wond're kracht op haar' kompléksie,
Ik bid u, neem hier op refléksie,
Wanneer 't op minlyke oogen wérkt.

RYKERT.

'k Had naauwlyks in myn Kind gemérkt
Die zótte liefde, óf onverdrooten
Héb ik haar daadlyk opgeslooten
Gehouden.

FIELEBOUT.

Dat 's heel wél gedaan.

RYKERT.

En hém belét na haar te staan.

FIELEBOUT.

Heel goed.

RYKERT.

Zo't niet door my gesteurd was,
Wie weet, wat dat'er licht gebeurd was.

FIELEBOUT.

Dat 's waar.

RYKERT.

Zy had licht mét hém deur
Getrokken: maar ik was'er veur.

FIELEBOUT.

Gy spreekt zeer wyf'lyk.

RYKERT.

'k Bén'er achter
Gekomen, dat hy ménig wachter
Rondom ons huis gehouden heeft

Om haar te fpreeken.

FIELEBOUT.

Onbeleefd

Van hém gedaan.

RYKERT.

Ik brógt haar buiten

Sléchts om die oorzaak.

FIELEBOUT.

Wélke Guiten!

RYKERT.

Hy doet vergeeffche mociten.

FIELEBOUT.

Wis.

RYKERT.

Zo Rykert anders Rykert is,
 Zo meen ik, zal ik wél belétten,
 Dat hy geen voet in huis zal zétten,
 Of haar eens zien.

FIELEBOUT.

Jy bént bylo

Geen fléchthoofd, om jou van hém zo
 Te laaten foppen.

VYFDE T O O N E E L.

MÉLIS, RYKERT, FIELEBOUT,

MÉLIS.

SEldreweeken,
 Men Heer, je bént zo uitgeftréeken!

RYKERT.

Wat is'er gaans?

MÉLIS.

Jouw Dóchter is

Mét

Mét Vólkert deur. En déze Pis-
Bekyer heeft die schoone kuuren
In 't wérk gestéld.

RYKERT.

Hy zal 't bezuuren:
Maar hoe komt Vólkert by myn kind?

MÉLIS.

Het is de zélfde kwant, die in 't
Aptékers kleed jouw Dóchters kwaalen
Zou hélpén.

RYKERT.

Heintje moet hém haalen!
Gansch kracht, zo listig, én zo valsch
Een ménsch te bréngen om den hals!

MÉLIS.

Ik zou hém wél ter deeg doen straffen.

RYKERT.

Ja, Mélis, 'k zal daar raad in schaffen.
Bewaar jy Dókter Fielebout,
Terwyl ik iemand om de Schout
Ga zénden, om haar na te loopen.

ZÉSDE TONEEL.

MÉLIS, FIELEBOUT,

MÉLIS.

IK wéd hy zél jou op doen knoopen,
Dóktoór.

FIELEBOUT.

Och, óch! dat vrees ik méé;
Maar dat je my de vriendschap déé,
En me uitliet, 'k zou je wat vereeren.

MÉLIS.

Wél wat?

FIELEBOUT.

Een zalf om méê te smeeren,
Dat, of men jouw eens hangen wou,
Jy deur de strop heen vallen zou,
Als 't nood déé.

MÉLIS.

Weeft dan niet verleegen,
Maar smeer jou mét jouw zalf ter deegen.

FIELEBOUT.

Had ik die hier: maar 't is verbruid,
Ze is t'huis. Ay, laat me maar iens uit,
Ik zal ze heen, én wéêr gaan haalen.

MÉLIS.

Om myn 't gelag te doen betaalen
Veur jou, als je achterbleeft. Zo gék
Is Mélis niet.

ZÉVENDE TOONEEL.

RYKERT, FIELEBOUT, MÉLIS, HUI-
BERT, PIET, KRÉLIS, KLAAS,
HEIN, SYMEN.

RYKERT.

DOe op het hék,
Doe op, doe op; meent hy te ontslippen?
Geen nood; wy zullen hém wél knippen,
Neem jy het veugelroer gezwind;
Jy élk een spar, maar myd myn kind;
Past op, als mannen; wakker, Mélis,
Kom hier; jy Huibert daar, waar's Krélis,
En Symen; waar blyft onze Klaas,
Mét Hein, én Piet?

PIET:

F I E L E B O U T ,

P I E T .

Hier zyn we al , Baas

R Y K E R T .

Hier Krélis.

K R É L I S .

'k Zél hém wél bezétten.

K L A A S .

En ik hém 't vluchten wél belétten.

H E I N .

Ik ook , zo 'k anders Hein bin.

R Y K E R T .

Piet,

Kom jy hier mit jouw roer ; maar schiet

Niet toe , eer 't jouw belaft wordt . Symen.

S Y M E N .

Alreé man.

R Y K E R T .

Kom , én sta hier by men.

Hein , mét jou vork ga ginder staan ,

Daar komt hy.

A C H S T E T O O N E E L .

Alle de voorige , V Ó L K E R T , L U S Y N T J E ,

P I E T E R N É L .

V Ó L K E R T .

HEer , wat vangt gy aan ?

R Y K E R T .

Schélm , kom je mét een' bloote dégen

In myn gezigt ?

V Ó L K E R T .

Wees niet verleegeu ,

Myn' meening is geenfins gewéld.

Te pleegen: 'k bid, wees niet ontféld:
 Dat gy dit Houwertje uit de schéde
 Getrokken ziet, was om daar méde
 Deez' Boeren te belétten, dat
 Ik niet van hén wierd aangevat.
 Nu steek ik 't op, én zal u zéggen,
 Op wélk een grond de zaaken léggen.
 Myn Heer, zo als ik was gezind
 Te vlieden mét uw eenig kind,
 Zo komen my juist onderwégen
 Notaris Slikops Klérken tégen;
 Van wélke my wordt aangezeid,
 Hoe Everd Oom 't heeft afgeleid,
 En dat, gelyk gy zélf kunt leezen,
 Ik de eenige érfgenaam zal weezen;
 Ik bid u neem de moeite, indien
 't U lust, om de inhoud na te zien.

RYKERT.

Laat zien. 't Is waar, wy hébben hédén
 Dentienden. Dat 's geen maand geleeden.
 Dat gy een eerlyk Jongman bént,
 Heer Vólkert, tuigt dit Testamént.
 Ik kén de hand van de Notaris,
 Zo dat het meer, als al te waar is.

VÓLKERT.

Mag ik dan hoopen op uw kind?

RYKERT.

Ja tóch, dewyl zy u bemint.
 Uw' deugden, én persoon vereeren
 My, én myn' Dóchter: uw begeeren
 Sta ik mét alle blydschap toe.

LUSYNTJE.

Ik dank u zeer Papaatje.

FIELEBOUT.

Hoc!

Is 't klaar?

VÓLKERT.

Ja tóch.

FIELEBOUT.

Wat vreemde dingen!

En kom ik zo die dans te ontspringen?

Zél ik niet hangen?

VÓLKERT.

Neen, ó neen.

Gy hébt geen nood.

FIELEBOUT.

't Mag dan wél heen.

Dóktoor, géld toe, gansch félleweeken,

En niet een hand aan 't wérk te steeken!

Dat Wobbe nu mét meer ontzag

Haar' man bejégene, als ze plag.

Ik bén nu tót een' staat verheeven,

Daar ik voortaan in meen te leeven;

En die een Dókter toornig maakt,

Weet weinig wat gevaar hém naakt.

Einde van het Dérde, én laatste Bedrijf.